

Міністерство освіти і науки України
Льотна академія
Національного авіаційного університету

Сікірда Ю.В., Залевський А.В.

ПЕРЕДДИПЛОМНА ПРАКТИКА НА ОСВІТНЬОМУ СТУПЕНІ «МАГІСТР»

Методичні вказівки

Кропивницький
2018

УДК 658.5

А в т о р и:

Ю.В. Сікірда – кандидат технічних наук, доцент – розділи 2, 3, 4, додатки;
А.В. Залевський – кандидат технічних наук, доцент – розділи 1, 5.

Р е ц е н з е н т:

Н.І. Легінькова – кандидат економічних наук, доцент.

Сікірда Ю.В.

Переддипломна практика на освітньому ступені «магістр»: методичні вказівки / Ю.В. Сікірда, А.В. Залевський. – Кропивницький: ЛА НАУ, 2018. – 48 с.

Методичні вказівки містять мету, завдання та результати, основні положення з організації, календарний план і програму переддипломної практики на освітньому ступені «магістр», вимоги до змісту, структури і оформлення звіту з практики, а також визначають порядок його захисту і оцінювання.

Призначено для студентів спеціальності 073 «Менеджмент» спеціалізацій «Менеджмент міжнародних авіаційних перевезень», «Менеджмент туристичної індустрії».

УДК 658.5

Розглянуто, обговорено і рекомендовано до друку і використання в навчальному процесі на засіданні кафедри менеджменту, економіки, права та туризму, протокол від 30 травня 2018 р. №10.

© Сікірда Ю.В., Залевський А.В., 2018

ЗМІСТ

1 Загальні положення.....	4
1.1 Мета, завдання та результати переддипломної практики.....	4
1.2 Організація переддипломної практики.....	4
1.3 Календарний план проходження переддипломної практики.....	6
2 Зміст переддипломної практики.....	6
3 Зміст та структура звіту з переддипломної практики.....	7
4 Оформлення звіту з переддипломної практики.....	8
5 Захист звіту з переддипломної практики.....	11
Список використаних джерел інформації.....	12
ДОДАТКИ.....	13
Додаток А Форми щоденників переддипломної практики.....	14
Додаток Б Індивідуальні завдання до переддипломної практики.....	23
Додаток В Зразок титульного аркушу звіту з переддипломної практики.....	27
Додаток Г Приклади оформлення звіту з переддипломної практики.....	28
Додаток Д Приклади оформлення бібліографічного опису в списку використаних джерел.....	29
Додаток Е Рекомендована література до написання звіту з переддипломної практики.....	35
Додаток Ж Оцінювання звітів з переддипломної практики.....	47

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Переддипломна практика на освітньому ступені «магістр» згідно з навчальними планами проводиться з студентами спеціальності 073 «Менеджмент» спеціалізацій «Менеджмент міжнародних авіаційних перевезень», «Менеджмент туристичної індустрії» у 3 семестрі другого року навчання.

Методичні вказівки розроблені у відповідності до вимог «Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», затвердженого наказом Міністерства освіти України від 8 квітня 1993 р. №93, «Положення про організацію освітнього процесу в Кіровоградській льотній академії Національного авіаційного університету», введеного в дію наказом начальника академії від 14.05.2015 р. №162/од, «Положення про проведення практики курсантів Льотної академії Національного авіаційного університету», введеного в дію наказом начальника академії від 10.06.2017 р. №223, а також освітньо-професійних програм підготовки магістрів за спеціальністю 073 «Менеджмент» спеціалізаціями «Менеджмент міжнародних авіаційних перевезень», «Менеджмент туристичної індустрії».

1.1 Мета, завдання та результати переддипломної практики

Переддипломна практика є завершальним етапом підготовки студента до виконання магістерської дипломної роботи та наступної самостійної діяльності за фахом. Переддипломна практика має за мету сформуванню необхідне інформаційне забезпечення відповідно до обраного об'єкту магістерського дослідження, апробувати розроблені пропозиції та рекомендації.

Основні завдання переддипломної практики пов'язані з виконанням індивідуальних завдань відповідно до проблематики магістерських дипломних робіт, науково-дослідною роботою випускаючої кафедри менеджменту, економіки, права та туризму з держбюджетної та госпдоговірної тематики, підготовкою доповідей на наукові конференції, наукових статей, дослідженням окремих питань на замовлення підприємств і державних установ.

Основні завдання переддипломної практики:

- підготовка та опрацювання необхідних матеріалів для виконання аналітичної частини магістерської дипломної роботи;
- розроблення програмного забезпечення та комплексу задач аналітичних та прогнозних досліджень з використанням комп'ютерних технологій;
- проведення розрахунків та оцінка ефективності заходів, запропонованих у магістерському дослідженні;
- підготовка в остаточному вигляді дослідницько-аналітичного розділу магістерської дипломної роботи та подання його на рецензування науковому керівнику.

За результатами проходження переддипломної практики студенти/курсанти подають науковому керівнику закінчений другий (дослідницько-аналітичний) розділ магістерської дипломної роботи.

1.2 Організація переддипломної практики

Базами практики визначено авіаційні підприємства (підприємства туристичної індустрії), а також структурні підрозділи Льотної академії Національного авіаційного університету як авіаційного навчально-науково-виробничого комплексу.

Об'єктами практики можуть бути підприємства різних форм власності, організаційно-правового статусу, які є юридичними особами і функціонують на ринку не менше двох років. Підприємства мають застосовувати передові форми та методи управління і організації виробничої, планово-економічної роботи, логістичної і маркетингової діяльності, бухгалтерського обліку, впроваджувати прогресивні технології виробництва, організації праці та управління. Штат підприємства має бути укомплектований висококваліфікованими фахівцями, здатними створити відповідні умови студентам у здобутті професійних навичок.

Студенти можуть самостійно з дозволу кафедри менеджменту, економіки, права та туризму підбирати для себе місце проходження практики і пропонувати їх для використання.

Планування і направлення студентів для проходження практики покладаються на деканат факультету менеджменту.

Загальну організацію практики і контроль за її проведенням здійснює керівник практики від кафедри менеджменту, економіки, права та туризму.

На підприємствах - об'єктах практики загальне керівництво організацією проходження практики студентів покладається на керівника відповідного підприємства.

Безпосереднє керівництво практикою на підприємствах - об'єктах практики здійснюють висококваліфіковані фахівці, призначені в установленому порядку керівником підприємства.

Направлення студентів на базу практики і призначення керівників від кафедри менеджменту, економіки, права та туризму оформлюється наказом начальника академії.

Керівник практики від кафедри менеджменту, економіки, права та туризму:

- проводить разом з деканатом факультету менеджменту інструктивні збори студентів, які направляються на практику, проводить інструктажі з охорони праці і техніки безпеки;

- надає студентам-практикантам необхідні документи (щоденник, програму, календарний план, індивідуальне завдання та інші додаткові матеріали);

- повідомляє студента про систему звітності з практики, прийняту на кафедрі, а саме порядок подання письмового звіту, стандарти оформлення щоденника та індивідуального завдання;

- регулярно проводить консультації студентів щодо виконання програми практики, виконання інших робіт та складання звіту;

- перевіряє звіти з практики та допускає їх до захисту;

- у складі комісії приймає залік з практики;

- по закінченню практики дає характеристику на кожного студента;

- подає завідувачу кафедри менеджменту, економіки, права та туризму звіт про проведення практики із висновками щодо результатів практики і пропозиціями щодо її удосконалення.

Керівник підприємства - об'єкта практики:

- створює необхідні умови для виконання студентами програми практики, не допускає використання їх на роботах, які не відповідають програмі практики і майбутній спеціальності;

- призначає безпосередніх керівників практики від підприємства - об'єкта практики з числа висококваліфікованих фахівців;

- затверджує графік проходження практики в підрозділах підприємства;

- контролює якість виконання програми практики;

- затверджує професійні характеристики практикантів.

Безпосередні керівники практики на підприємствах - об'єктах практики:

- забезпечують студентам умови безпечного знаходження на робочому місці;

- проводять обов'язкові інструктажі з охорони праці і техніки безпеки;

- забезпечують виконання студентами графіка проходження програми практики;

- роз'яснюють студентам посадові обов'язки фахівців;

- надають студентам можливість користуватися технічною й іншою документацією, необхідної для виконання програми практики;

- забезпечують облік виходу на роботу, фіксують в щоденнику практики всі порушення трудової дисципліни і внутрішнього розпорядку;

- дають оцінку виконання студентами задач практики і заносять їх результати в щоденник практики;

- по закінченню практики дають професійну характеристику на кожного студента.

Студенти при проходженні практики зобов'язані:

- до початку практики від керівника практики від кафедри менеджменту, економіки, права та туризму отримати консультацію щодо оформлення всіх необхідних документів;

- отримати необхідну документацію в деканаті факультету менеджменту;

- своєчасно прибути на місце практики, познайомитись з керівником практики від

підприємства, правилами внутрішнього розпорядку на підприємстві і своїм графіком виходу на роботу, документально оформити початок практики;

- пройти інструктаж з протипожежної профілактики і техніки безпеки;
- суворо дотримуватись трудової дисципліни, правил внутрішнього розпорядку, охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики і вказівками її керівників;
- нести відповідальність за виконану роботу;
- вести щоденник практики;
- своєчасно здати звіт і залік з практики.

1.3 Календарний план проходження переддипломної практики

Переддипломну практику передбачається пройти за 4 тижні, які доцільно розподілити на вирішення визначених завдань практики наступним чином (табл. 1.1).

Таблиця 1.1 – Графік проходження переддипломної практики

№ з/п	Зміст практики	Кількість тижнів
1	Організаційно-економічна характеристика (об'єкту дослідження)	1
2	Аналіз фінансово-господарської діяльності (об'єкту дослідження)	1
3	Дослідження / оцінка (предмету дослідження на об'єкті дослідження) та його впливу на ефективність господарської діяльності (об'єкту дослідження)	1
4	Впровадження / реалізація рекомендацій щодо вдосконалення (предмету дослідження на об'єкті дослідження) та оцінка їх ефективності	1
Всього:		4

Примітка. Дев'ятигодинний робочий день складається з 6 годин практики в підрозділах і 3 годин самостійної роботи.

2 ЗМІСТ ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ

Основна частина звіту з переддипломної практики складається з чотирьох розділів, в яких аналізується об'єкт дослідження (база практики), досліджується предмет дослідження відповідно до теми магістерської дипломної роботи на об'єкті дослідження та пропонуються шляхи його вдосконалення:

Розділ 1 Організаційно-економічна характеристика (об'єкту дослідження)

Розділ 2 Аналіз фінансово-господарської діяльності (об'єкту дослідження)

Розділ 3 Дослідження / оцінка (предмету дослідження на об'єкті дослідження) та його впливу на ефективність господарської діяльності (об'єкту дослідження)

Розділ 4 Впровадження / реалізація рекомендацій щодо вдосконалення (предмету дослідження на об'єкті дослідження) та оцінка їх ефективності

В кінці кожного розділу подаються висновки із стислим викладенням наукових і практичних результатів.

Наводиться опис об'єкту дослідження, характеристика сучасного стану досліджуваної проблеми на об'єкті дослідження, проводиться діагностування діяльності підприємства щодо обраного напрямку дослідження, ґрунтовний аналіз із використанням накопиченого фактичного матеріалу та із залученням усіх теоретичних знань, певного методичного інструментарію. Усі аналітичні розрахунки, таблиці, графіки, діаграми мають супроводжуватися тлумаченням та висновками, які дозволяють визначити сутність управлінських процесів, їх особливості, тенденції, створити базу для виявлення невикористаних резервів. Аналіз проблеми повинен здійснюватись з урахуванням чинників позитивної та негативної дій. Текст слід ілюструвати реальними документами, що наводяться в додатках, які обов'язково супроводжувати стислим коментарем. Джерелом інформації є планові й фактичні показники господарської діяльності, статистична та

бухгалтерська звітність, накази, розпорядження, результати спостережень, опитувань і обстежень та інших методів збирання первинної інформації. Особливе значення має правильне узагальнення накопиченого фактичного матеріалу, групування та обробка даних, на основі яких проводиться кваліфікований аналіз, обґрунтовуються пропозиції.

Наводиться обґрунтування заходів щодо поліпшення діяльності об'єкта дослідження. Система заходів повинна бути спрямована на подолання суперечностей між реальним і бажаним станами об'єкта дослідження, тобто конкретні заходи (пропозиції, рекомендації тощо) повинні спрямовуватися на забезпечення показників економічного зростання. Детальні пропозиції щодо вдосконалення діяльності підприємства мають відповідати напряду дослідження, кожна з розгорнутим обґрунтуванням, у зв'язку і як наслідок висновків з проведеного аналізу, відштовхуючись від виявлених відхилень, проблем та недоліків. Практичне значення пропозицій та рекомендацій має бути підтверджено техніко-економічними розрахунками та визначенням ефекту, який очікується від впровадження.

3 ЗМІСТ ТА СТРУКТУРА ЗВІТУ З ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ

До звітної документації з практики відносяться:

- щоденник практики (додаток А);
- звіт про проходження практики, зміст якого повинен відповідати індивідуальному завданню, пов'язаному з темою магістерської дипломної роботи (додаток Б).

Щоденник є обов'язковим документом і заповнюється щодня за встановленою формою (форми щоденників для студентів, які проходять практику на базі Льотної академії Національного авіаційного університету, та для студентів, які проходять практику на базі інших підприємств, відрізняються).

Звіт з практики включає:

- титульний аркуш;
- зміст;
- перелік умовних скорочень (при необхідності);
- вступ;
- основну частину;
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки (при необхідності).

Титульний аркуш (додаток В) містить найменування випускаючої кафедри, факультету, закладу вищої освіти та міністерства, якому він підпорядковується, факультету, випускаючої кафедри, прізвище, ім'я, по-батькові та інші відомості про автора, найменування бази практики, період практики, прізвище, ім'я, по-батькові керівника практики від кафедри та членів комісії з захисту звітів з практики, оцінку за національною шкалою та шкалою ECTS, отриману на захисті звіту, місто і рік.

Зміст містить найменування та номери початкових сторінок усіх розділів і підрозділів, зокрема, вступу, основної частини, висновків, списку використаних джерел, додатків.

Перелік умовних скорочень. Якщо в звіті вжита специфічна термінологія або маловідомі скорочення, нові символи, позначення тощо, то їх перелік потрібно подати у вигляді окремого списку, який розміщують перед вступом. Перелік треба друкувати двома колонками, в яких зліва за абеткою наводять скорочення, справа – їх розшифрування.

Вступ розкриває мету та головні завдання переддипломної практики.

Основна частина звіту з практики складається з розділів і підрозділів, які повинні повністю відповідати змісту практики.

Висновки. У висновках необхідно послідовно, у тезисній формі, викласти узагальнені результати проведених в процесі проходження практики досліджень відповідно до поставлених завдань. Зазначити, чи були апробовані результати наукових досліджень автора (коли були представлені і на яких науково-практичних заходах), а також чи були окремі результати магістерського дослідження опубліковані (тези, статі), вказавши кількість

публікацій та обсяг в друкованих аркушах.

Список використаних джерел повинен містити всі інформаційні джерела, які були використані студентом у процесі підготовки звіту.

Додатки мають містити інформаційні матеріали, що становлять базу аналітичних досліджень згідно з програмою практики: статут підприємства, положення про функціональні підрозділи, посадові інструкції фахівців, штатний розпис, копії бухгалтерської і статистичної звітності підприємства, договори з постачальниками, рекламні матеріали, організаційно-розпорядчі документи тощо. Крім того, у додатки доцільно включати допоміжний матеріал, потрібний для повноти сприйняття звіту: великі таблиці та рисунки, які важко розмістити в основному тексті звіту, проміжні розрахунки, ілюстрації та цифрові дані допоміжного характеру. На всі додатки мають бути зроблені обов'язкові посилання в основному тексті звіту.

4 ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТУ З ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ

Звіт з практики друкують на комп'ютері з одного боку аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм) через **полуторний міжрядковий інтервал**. При комп'ютерному наборі використовують шрифт **Times New Roman** текстового редактора Word, розмір **14**, звичайної жирності.

Обсяг звіту з практики – 45-50 сторінок друкованого тексту (без урахування «Списку використаних джерел» та «Додатків»).

За письмовим дозволом декану факультету менеджменту звіт з практики може бути поданий на захист у вигляді рукопису. При цьому слід враховувати, що при наведеному вище комп'ютерному форматі кожна сторінка містить близько 1500 знаків, тобто загальний обсяг рукописної роботи має бути перерахований.

Текст друкують, залишаючи поля таких розмірів: ліве – 25-30 мм, праве – 10-15 мм, верхнє і нижнє – 15-20 мм. Шрифт має бути чітким, чорного кольору, з однаковою щільністю тексту.

Друкарські помилки, описки і графічні неточності можна виправити підчищенням або зафарбуванням коректором і нанесенням на тому ж місці виправленого тексту (фрагменту рисунка) чорнилом або пастою чорного кольору із щільністю, наближеною до основного тексту.

Заголовки структурних частин звіту **ЗМІСТ, ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ, ВСТУП, ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ, РОЗДІЛ, ВИСНОВКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, ДОДАТКИ** друкують жирним шрифтом великими літерами симетрично до тексту. Заголовки підрозділів друкують жирним шрифтом маленькими літерами (крім першої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять.

Відстань між заголовками і текстом має становити 2-3 інтервали.

Кожну структурну одиницю звіту слід починати з нової сторінки.

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, рисунків, таблиць, формул, додатків подають арабськими літерами без знаку №.

Нумерацію сторінок без крапки після неї розміщують в правому верхньому куті аркуша.

Першою сторінкою звіту є титульний аркуш. На титульному аркуші номер не ставлять. Другою сторінкою є зміст. Документи, що супроводжують звіт (щоденник практики), підшивають між титульним листом і змістом. Ці документи загальній нумерації не підлягають.

ЗМІСТ, ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ, ВСТУП, ВИСНОВКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, ДОДАТКИ не нумерують як розділи. Номер розділу розміщують після слова **РОЗДІЛ**, після номеру крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу.

Підрозділи нумерують в межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. В кінці номера підрозділу крапку не ставлять, наприклад: 2.3 (третьій підрозділ другого розділу). Потім у

тому ж рядку йде заголовок підрозділу.

Приклад оформлення заголовків розділів та підрозділів наведений у додатку Г.

На всі рисунки, таблиці, формули й додатки обов'язково повинні бути **посилання в тексті**. Рисунки, таблиці й формули необхідно подавати безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Рисунки і таблиці, які розташовані на окремих сторінках, включають до загальної нумерації сторінок і розміщують таким чином, щоб їх можна було читати без обертання тексту або з обертанням за годинниковою стрілкою.

Всі ілюстрації повинні мати назву, яку розміщують під ілюстрацією. За необхідності під ілюстрацією розміщують пояснювальні дані (підрисунковий текст).

Ілюстрація позначається словом «Рисунок __», яке разом з назвою ілюстрації розміщують після пояснювальних даних, наприклад, «Рисунок 3.1 – Схема розміщення».

Ілюстрації слід нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах розділу, за винятком ілюстрацій, наведених у додатках.

Номер ілюстрації складається з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, відокремлених крапкою, наприклад, Рисунок 3.2 – другий рисунок третього розділу.

Якщо ілюстрація не вміщується на одній сторінці, можна переносити її на інші сторінки, вміщуючи назву ілюстрації на першій сторінці, пояснювальні дані – на кожній сторінці, і під ними позначають: «Рисунок __, аркуш __».

Приклад оформлення рисунку наведено у додатку Г.

Таблиця є способом подання інформації, при якому цифровий або текстовий матеріал групується в рядки і графи, відокремлені одна від іншої вертикальними та горизонтальними лініями.

Кожна таблиця повинна мати номер та назву, які розміщують над таблицею і друкують починаючи з великої літери за шириною тексту. Усі наведені в таблицях дані мають бути достовірними, однорідними і такими, що можуть зіставлятися.

Таблиці слід нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах розділу, за винятком таблиць, що наводяться у додатках. Номер таблиці складається з номера розділу і порядкового номера таблиці, відокремлених крапкою, наприклад, Таблиця 2.1 – перша таблиця другого розділу.

Заголовки граф таблиці починають з великої літери, а підзаголовки - з малої, якщо вони складають одне речення з заголовком. Підзаголовки, що мають самостійне значення, пишуть з великої літери. В кінці заголовків і підзаголовків таблиць крапки не ставлять. Заголовки і підзаголовки граф указують в однині.

У таблицях слід обов'язково зазначати одиницю виміру. Якщо всі одиниці виміру є однакові для всіх показників таблиці, вони наводяться у заголовку. Одиниці виміру мають наводитися у відповідності до стандартів. Числові величини у таблиці повинні мати однакову кількість десяткових знаків.

Якщо рядки або графи таблиці виходять за межі формату сторінки, таблицю поділяють на частини, розміщуючи одну частину під одною, або поруч, або переносючи частину таблиці на наступну сторінку, повторюючи в кожній частині таблиці її головку і боковик.

При поділі таблиці на частини допускається її головку або боковик замінити відповідно номерами граф чи рядків, нумеруючи їх арабськими цифрами у першій частині таблиці.

Слово «Таблиця __» вказують один раз зліва над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть: «Продовження таблиці __» з зазначенням номера таблиці.

Приклад оформлення таблиці наведено у додатку Г.

Формули у звіті розташовують безпосередньо після тексту, в якому вони згадуються, посередині сторінки, і нумерують в межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номеру формули в розділі, між якими ставлять крапку. Нумери формул ставлять біля правого берега аркуша на рівні відповідної формули в круглих дужках, наприклад: (3.1) (перша формула третього розділу).

Переносити формули на наступний рядок допускається тільки на знаках виконуваних операцій, повторюючи знак операції на початку наступного рядка. Коли переносять формули

на знакові операції множення, застосовують знак «х».

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів розміщують безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони йдуть у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта треба подавати з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки.

Вище і нижче формули потрібно залишати не менше одного вільного рядка. Формули, що йдуть одна за одною й не розділені текстом, відокремлюють комою.

Приклад оформлення формули наведено у додатку Г.

Додатки оформлюють як продовження звіту з практики на наступних його сторінках, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті звіту. Перед початком додатків на окремому аркуші друкують великими літерами слово «ДОДАТКИ». Кожний додаток повинен починатися з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток» і велика літера, що позначає додаток.

Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, наприклад, додаток А, додаток Б. Один додаток позначається як додаток А.

За необхідності текст додатків може поділятися на розділи і підрозділи, які слід нумерувати в межах кожного додатка. У цьому разі перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку, наприклад, А.2 - другий розділ додатка А; Г.3.1 - підрозділ 3.1 додатка Г.

Ілюстрації, таблиці та формули, що є у тексті додатка, слід нумерувати в межах кожного додатка, наприклад, рис. Г.3 – третій рисунок додатка Г; таблиця А.2 – друга таблиця додатка А; формула (А.1) – перша формула додатка А. Якщо в додатку одна ілюстрація, одна таблиця, одна формула, їх нумерують, наприклад: рис. А.1, таблиця А.1, формула (В.1).

Примітки до тексту, таблиць та рисунків, в яких вказують довідкові та пояснювальні дані, нумерують послідовно в межах однієї сторінки, їх розміщують внизу аркуша і відділяють від основного тексту суцільною лінією.

При написанні звіту необхідно давати **посилання на джерела**, які використовувалися (не менше 2 посилань на сторінку).

Посилання в тексті слід позначати номерами джерел, за якими вони зазначені у «Списку використаних джерел». Їх виділяють квадратними дужками. Наприклад: «... у працях [1-3, 7, 23] приділено особливу увагу дослідженням цього аспекту проблеми».

Якщо наводять цитату або статистичні дані з джерела з великою кількістю сторінок, крім номера зазначають сторінку, де взята цитата, наприклад: «... на думку американського фахівця Ф. Котлера доцільно виділити такі етапи проведення маркетингового дослідження [43, с. 234] ...».

Джерела, з яких запозичені таблиці та рисунки, подають безпосередньо після таблиць та рисунків. Далі залишають два інтервали та продовжують текстову частину.

Посилання на рисунки, таблиці, формули й додатки у звіті вказують їх порядковим номером, наприклад: «на рис. 2.3 можна побачити ...», «у табл. 1.3 ...»; «розрахуємо за формулою (2.1) ...», «... наведено у додатку Б». У повторних посиланнях на рисунки, таблиці, формули й додатки треба вживати скорочене слово «дивись», наприклад: «див. табл. 1.1».

Список використаних джерел (не менше 25 найменувань) має містити всі інформаційні джерела, які були використані студентом у процесі підготовки звіту, в наступній послідовності:

- а) Закони України (в хронологічній послідовності);
- б) укази Президента, постанови уряду (в хронологічній послідовності);
- в) директивні матеріали міністерств (у хронологічній послідовності);
- г) монографії, брошури, підручники (абетковий порядок);
- д) статті з журналів (абетковий порядок);
- є) інструктивні, нормативні та інші матеріали, що використовуються підприємством (абетковий порядок);
- ж) іншомовні джерела;

ч) електронні джерела.

Відомості про джерела, які включені до списку, необхідно подавати згідно вимог державного стандарту. Приклади оформлення бібліографічного опису в «Списку використаних джерел» наводяться в додатку Д.

Список основної рекомендованої літератури до написання звіту з практики наводиться в додатку Е.

5 ЗАХИСТ ЗВІТУ З ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ

Після закінчення практики студенти складають письмові звіти про виконання програми практики відповідно до індивідуальних завдань, пов'язаних з тематикою магістерських дипломних робіт.

Письмовий звіт разом із щоденником подається керівнику практики від кафедри менеджменту, економіки, права та туризму для перевірки, рецензування та допуску до захисту. Письмова рецензія керівника практики від кафедри заноситься до щоденника практиканта. За результатами перевірки звіту керівник приймає рішення про допуск студента до захисту або повертає матеріали на доопрацювання відповідно до зазначених зауважень.

Зміст звіту повинен повністю відповідати вимогам програми практики та індивідуальному завданню, при оформленні звіту повинні бути витримані вимоги Державних стандартів України.

До захисту допускаються студенти, які повністю виконали програму практики, представили звіт згідно з встановленою формою та одержали позитивну характеристику керівника від підприємства – бази практики.

Звіт з практики захищається студентом в комісії, призначеній завідувачем кафедри. Форма підсумкового атестування – *диференційований залік*.

При захисті звіту з переддипломної практики студент стисло у межах 8-10 хвилин розкриває комісії сутність виконаних завдань відповідно до програми практики з урахуванням обраної проблеми магістерського дослідження, ілюструючи доповідь посиланнями на наочні матеріали (до 10 сторінок з найважливішими рисунками та таблицями, які оформлюються у вигляді плакатів, презентації у пакеті демонстраційної графіки Microsoft PowerPoint або друкуються на принтері для кожного члена комісії).

Під час захисту звіту члени комісії можуть задавати студенту запитання щодо змісту звіту. Відповіді студента мають бути конкретними, аргументованими, короткими. Оцінювання звітів проводиться за наступними параметрами і критеріями (додаток Ж):

- відповідність змісту звіту програмі практики;
- відповідність оформлення звіту встановленим вимогам;
- обсяг та адекватність використаних при написанні звіту першоджерел;
- структура і логіка доповіді;
- якість наочного матеріалу;
- повнота відповідей на питання членів комісії;
- здатність формулювати та відстоювати власну думку з питань, які стосуються результатів дослідження в рамках індивідуального завдання.

Комісія приймає у студентів залік з практики в останній день її проходження або протягом перших десяти днів семестру, який починається після практики. Оцінка з практики вноситься у відомість обліку успішності, залікову книжку та індивідуальний навчальний план студента за підписами членів комісії.

Студенту, який не виконав програму практики з поважних причин, може бути надано право проходження практики повторно, при виконанні умов, визначених деканом факультету менеджменту. Студент, який повторно не склав залік з практики в комісії, відраховується з академії.

Комісія після завершення роботи складає звіт, в якому відображаються основні кількісні показники успішності й якості знань студентів за проведеними захистами, характеристика підготовлених звітів з практики, якість практичної підготовки та самостійної роботи студентів, пропозиції щодо вдосконалення її організації тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ІНФОРМАЦІЇ

- 1 Інформація та документація. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання (ГОСТ 7.1-2003, ІДТ) : ДСТУ ГОСТ 7.1.2006. – [Чинний від 2007-07-01]. – К. : Держспоживстандарт України, 2007. – 52 с. – (Національний стандарт України).
- 2 Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання : ДСТУ 8302:2015. – [Чинний від 2018-07-01]. – К. : ДП «УкрНДНЦ», 2018. – 20 с. – (Національний стандарт України).
- 3 Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання : ДСТУ 3008:2015. – [Чинний від 2017-07-01]. – К. : ДП «УкрНДНЦ», 2018. – 31 с. – (Національний стандарт України).
- 4 Інформація та документація. Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила : ДСТУ 3582-97. – [Чинний від 1998-07-01]. – К. : Держстандарт України, 1998. – 27 с. – (Національний стандарт України).
- 5 Положення про організацію освітнього процесу в Кіровоградській льотній академії Національного авіаційного університету» : введ. в дію наказом начальника академії від 14.05.2015 р. № 162/од. – Кіровоград : КЛА НАУ, 2015. – 39 с.
- 6 Положення про проведення практики курсантів Кіровоградської льотної академії Національного авіаційного університету : введ. в дію наказом начальника академії від 10.06.2017 р. № 223– Кіровоград : КЛА НАУ, 2018. – 20 с.
- 7 Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України : затв. наказом Міністерства освіти України від 8 квітня 1993 р. № 93 зі змінами, внесеними згідно з наказом Міносвіти від 20.12.1994 р. № 351. – К. : МОУ, 1994. – 9 с.
- 8 Програми нормативних навчальних дисциплін і практик підготовки спеціаліста і магістра галузі знань 0306 «Менеджмент і адміністрування» : схв. президією Науково-методичної комісії з менеджменту і адміністрування від 13.05.2011 р. протокол № 25, із доповненнями та змінами від 09.11.2011 р. протокол № 26. – К. : КНТЕУ, 2011. – 365 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Форми щоденників переддипломної практики

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬОТНА АКАДЕМІЯ
НАЦІОНАЛЬНОГО АВІАЦІЙНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

студента факультету менеджменту _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

курс ____ група ____ спеціальність 073 «Менеджмент»

(номер, назва)

спеціалізація _____

(назва)

вид практики переддипломна практика на освітньому ступені «магістр»

база практики Льотна академія Національного авіаційного університету

керівник практики від кафедри менеджменту, економіки, права та туризму

Дата	Зміст практики	Керівник практики від підприємства	Відмітка про виконану роботу	Оцінка роботи, зауваження керівника від підприємства
	Організаційно-економічна характеристика (об'єкту дослідження)			
	Аналіз фінансово-господарської діяльності (об'єкту дослідження)			
	Дослідження / оцінка (предмету дослідження на об'єкті дослідження) та його впливу на ефективність господарської діяльності (об'єкту дослідження)			
	Впровадження / реалізація рекомендацій щодо вдосконалення (предмету дослідження на об'єкті дослідження) та оцінка їх ефективності			

Льотна академія Національного авіаційного університету
(повне найменування закладу вищої освіти)

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

_____ (вид і назва практики)

студента _____ (прізвище, ім'я, по батькові)

факультет менеджменту _____

кафедра менеджменту, економіки, права та туризму _____

освітній ступінь _____

спеціальність _____ (номер, назва)

спеціалізація _____ (назва)

курс _____, група _____

Додаток Б

Індивідуальні завдання до переддипломної практики

1. Шляхи вдосконалення системи управління підприємством – суб'єктом ЗЕД.
2. Вдосконалення організаційної структури управління підприємством – суб'єктом ЗЕД.
3. Впровадження сучасних управлінських моделей в діяльності підприємства – суб'єкта ЗЕД.
4. Напрями вдосконалення організації управління підприємством – суб'єктом ЗЕД.
5. Впровадження сучасних методів менеджменту в діяльності підприємства – суб'єкту ЗЕД.
6. Шляхи вдосконалення організації керівництва діяльністю підприємства – суб'єкту ЗЕД.
7. Підвищення ефективності керівництва в системі управління підприємством – суб'єктом ЗЕД.
8. Шляхи формування ефективної управлінської команди на підприємстві – суб'єкті ЗЕД.
9. Підвищення ефективності управління організаційними змінами підприємства – суб'єкту ЗЕД.
10. Напрями вдосконалення управління ефективністю діяльності підприємства – суб'єкту ЗЕД.
11. Розробка програми створення міжнародного туристичного агентства (агентства з продажу міжнародних авіаперевезень).
12. Розробка бізнес-плану створення представництва міжнародного підприємства за кордоном.
13. Вдосконалення системи стратегічного аналізу діяльності підприємства в умовах ЗЕД.
14. Вдосконалення стратегічного планування в системі стратегічного управління підприємством в умовах ЗЕД.
15. Напрями вдосконалення організації стратегічного управління на підприємстві в умовах ЗЕД.
16. Підвищення ефективності оцінки стратегічної позиції підприємства на міжнародному ринку.
17. Підвищення ефективності управління вибором стратегії підприємства на зовнішніх ринках.
18. Напрями вдосконалення системи стратегічного управління підприємством в умовах ЗЕД.
19. Підвищення ефективності управління стратегічним потенціалом підприємства в умовах ЗЕД.
20. Розробка стратегічного плану розвитку підприємства в умовах ЗЕД.
21. Підвищення ефективності механізму реалізації маркетингових досліджень підприємства в умовах ЗЕД.
22. Розробка стратегії маркетингу підприємства в умовах ЗЕД.
23. Вдосконалення маркетингової стратегії підприємства в умовах ЗЕД.
24. Шляхи вдосконалення маркетингового контролю підприємства в умовах ЗЕД.
25. Вдосконалення управління маркетинговою діяльністю підприємства в умовах ЗЕД.
26. Напрями підвищення ефективності управління маркетинговою інформаційною системою підприємства в умовах ЗЕД.
27. Підвищення ефективності управління товарною політикою в системі маркетингу підприємства в умовах ЗЕД.

28. Напрями підвищення ефективності управління ціновою політикою в системі маркетингу підприємства в умовах ЗЕД.
29. Підвищення ефективності управління політикою розповсюдження в системі маркетингу підприємства в умовах ЗЕД.
30. Шляхи підвищення ефективності управління комунікаційною політикою в системі маркетингу підприємства в умовах ЗЕД.
31. Підвищення ефективності рекламної діяльності підприємства в умовах ЗЕД.
32. Вибір та впровадження типу маркетингу підприємства в умовах міжнародного ринку.
33. Розробка програми виходу підприємства на зовнішні ринки.
34. Вдосконалення вибору цільового ринку підприємством на зовнішніх ринках.
35. Формування товарної політики підприємства при виході на зовнішні ринки.
36. Вдосконалення цінової політики підприємства на зовнішніх ринках.
37. Вдосконалення маркетингових комунікацій підприємства на зовнішніх ринках.
38. Формування комплексу маркетингу підприємства на зовнішніх ринках.
39. Вдосконалення управління рекламною діяльністю підприємства в умовах ЗЕД.
40. Шляхи підвищення ефективності логістичного управління підприємством в умовах ЗЕД.
41. Підвищення ефективності управління матеріально-технічним забезпеченням діяльності підприємства в умовах ЗЕД.
42. Підвищення ефективності управління бізнес-процесами підприємства в умовах ЗЕД з використанням технологій реінжинірингу.
43. Шляхи вдосконалення логістичної концепції організації виробництва на підприємстві в умовах ЗЕД.
44. Підвищення ефективності управління рівнем логістичного сервісу підприємства в умовах ЗЕД.
45. Розробка операційної стратегії підприємства в умовах ЗЕД.
46. Підвищення ефективності управління операційною системою підприємства в умовах ЗЕД.
47. Вдосконалення управління операційною діяльністю підприємства в умовах ЗЕД.
48. Підвищення ефективності управління поточним функціонуванням операційної системи підприємства в умовах ЗЕД.
49. Напрями підвищення ефективності менеджменту якості підприємства в умовах ЗЕД.
50. Підвищення ефективності управління продуктивністю операційної діяльності підприємства в умовах ЗЕД.
51. Підвищення ефективності управлінського обліку на підприємстві в умовах ЗЕД.
52. Вдосконалення управління системою внутрішнього аудиту на підприємстві в умовах ЗЕД.
53. Шляхи вдосконалення управління системою контролінгу підприємства в умовах ЗЕД.
54. Підвищення ефективності контролінгу в системі прийняття управлінських рішень в умовах ЗЕД.
55. Підвищення ефективності управління комерційною діяльністю підприємства в умовах ЗЕД.
56. Шляхи підвищення ефективності управління фінансовою діяльністю підприємства в умовах ЗЕД.
57. Підвищення ефективності використання фінансових ресурсів підприємства в умовах ЗЕД.
58. Розробка програми фінансового оздоровлення підприємства в умовах ЗЕД.
59. Вдосконалення системи мотивації праці на підприємстві в умовах ЗЕД.

60. Підвищення ефективності управління мотивацією праці на підприємстві в умовах ЗЕД.
61. Напрями вдосконалення управління кадровою політикою підприємства в умовах ЗЕД.
62. Підвищення ефективності кадрового планування підприємства в умовах ЗЕД.
63. Вдосконалення управління розвитком і рухом персоналу в умовах ЗЕД.
64. Вдосконалення управління підготовкою, перепідготовкою та підвищенням кваліфікації персоналу підприємства в умовах ЗЕД.
65. Підвищення ефективності системи оцінки та атестації персоналу підприємства в умовах ЗЕД.
66. Шляхи вдосконалення управління використанням кадрового потенціалу підприємства в умовах ЗЕД.
67. Напрями підвищення ефективності управління людськими ресурсами в умовах ЗЕД.
68. Підвищення ефективності управління соціальним розвитком колективу підприємства в умовах ЗЕД.
69. Напрями вдосконалення управління розвитком соціального партнерства на підприємстві в умовах ЗЕД.
70. Підвищення ефективності управління колективом підприємства в умовах ЗЕД.
71. Шляхи вдосконалення управління розвитком корпоративної культури на підприємстві в умовах ЗЕД.
72. Напрями підвищення ефективності управління комунікаціями на підприємстві в умовах ЗЕД.
73. Вдосконалення управління конфліктами в умовах ЗЕД.
74. Підвищення ефективності управління підприємством на основі використання сучасних менеджерських інформаційних систем в умовах ЗЕД.
75. Розробка корпоративної інформаційної системи управління ЗЕД підприємства.
76. Розробка та впровадження плану з наукової організації управлінської праці на підприємстві в умовах ЗЕД.
77. Вдосконалення регламентації управлінської праці на підприємстві в умовах ЗЕД.
78. Напрями раціоналізації управлінської праці в умовах ЗЕД.
79. Шляхи підвищення ефективності управлінської праці на підприємстві в умовах ЗЕД.
80. Підвищення ефективності управління особистою роботою менеджерів підприємства в умовах ЗЕД.
81. Вдосконалення управлінської праці на підприємстві на основі впровадження АРМ менеджера ЗЕД.
82. Вдосконалення інформаційного забезпечення прийняття управлінських рішень на підприємстві в умовах ЗЕД.
83. Шляхи вдосконалення технологій прийняття управлінських рішень на підприємстві в умовах ЗЕД.
84. Підвищення ефективності процесу прийняття управлінських рішень на підприємстві в умовах ЗЕД.
85. Напрями підвищення ефективності процесу реалізації управлінських рішень на підприємстві в умовах ЗЕД.
86. Розробка та впровадження системи підтримки прийняття управлінських рішень на підприємстві в умовах ЗЕД.
87. Підвищення ефективності управління ЗЕД підприємства.
88. Вдосконалення управління фінансово-кредитним забезпеченням експортно-імпорتنих операцій підприємства.
89. Підвищення ефективності управління валютними ризиками підприємства в умовах ЗЕД.

90. Підвищення ефективності управління інноваційною діяльністю підприємства в умовах ЗЕД.
91. Шляхи підвищення ефективності управління інноваційним розвитком підприємства в умовах ЗЕД.
92. Напрями підвищення ефективності управління інноваційним процесом підприємства в умовах ЗЕД.
93. Підвищення ефективності управління інвестиційною діяльністю підприємства в умовах ЗЕД.
94. Розробка інвестиційної стратегії підприємства в умовах ЗЕД.
95. Підвищення ефективності управління інвестиційними ресурсами підприємства в умовах ЗЕД.
96. Шляхи підвищення ефективності управління реальними інвестиціями підприємства в умовах ЗЕД.
97. Напрями підвищення ефективності антикризового управління підприємством в умовах ЗЕД.
98. Підвищення ефективності управління ризикозахисністю підприємства в умовах ЗЕД.
99. Вдосконалення управління страховою діяльністю підприємства в умовах ЗЕД.
100. Шляхи підвищення ефективності управління конкурентоспроможністю підприємства на міжнародному ринку.

Додаток В

Зразок титульного аркушу звіту з переддипломної практики

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬОТНА АКАДЕМІЯ
НАЦІОНАЛЬНОГО АВІАЦІЙНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ
КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ, ЕКОНОМІКИ, ПРАВА ТА ТУРИЗМУ

З В І Т

з переддипломної практики на освітньому ступені «магістр»

студента факультету менеджменту
___ курсу ___ групи
спеціальності 073 «Менеджмент»
спеціалізації _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

База практики _____
(назва підприємства)

Період практики _____

Керівник практики від кафедри _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Оцінка:
за національною шкалою _____
(словами)

кількість балів _____
(цифрами і словами)

за шкалою ECTS _____

Члени комісії: _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

_____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Кропивницький
2018

Додаток Г

Приклади оформлення звіту з переддипломної практики

РОЗДІЛ 1 ХАРАКТЕРИСТИКА ЗАГАЛЬНОЇ СИСТЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Загальна характеристика підприємства

Види супутньої діяльності авіакомпанії "МАУ" представлені на рис. Г.1.

Рисунок Г.1 – Види супутньої діяльності авіакомпанії "МАУ"

Основні показники фінансово-господарської діяльності авіакомпанії "Міжнародні авіалінії України" наводяться в табл. Г.1.

Таблиця Г.1 – Показники фінансово-господарської діяльності авіакомпанії "МАУ" за 2017-2018 рр.

Показник	2017 р.	2018 р.	Відхилення	
			абсолютне, (+, -)	відносне, %
Виручка від реалізації послуг (без ПДВ), тис. грн.	518427	636821	118394	1,23
Собівартість реалізованих послуг, тис. грн.	426446	513305	86859	1,20
Валовий прибуток (збиток), тис. грн.	91981	123516	31535	1,34
Чистий прибуток, тис. грн.	3017	9807	6790	3,25

Грошові надходження з урахуванням дисконтування визначаються за формулою (Г.1):

$$DACI = CF_t / (1 + K)^t, \quad (Г.1)$$

де CF_t – грошові надходження в період часу t ;

t – кількість періодів надходжень;

K – дисконтна ставка, що виражається десятковим дробом.

Додаток Д

Приклади оформлення бібліографічного опису

Таблиця Д.1 – Приклади оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел згідно з вимогами Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	<p>Бичківський О. О. Міжнародне приватне право : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 82 с.</p> <p>Бондаренко В. Г. Немеркнуча слава новітніх запорожців: історія Українського Вільного козацтва на Запоріжжі (1917-1920 рр.). Запоріжжя, 2017. 113 с.</p> <p>Бондаренко В. Г. Український вільнокозацький рух в Україні та на еміграції (1919-1993 рр.) : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 600 с.</p> <p>Вагіна О. М. Політична етика : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 102 с.</p> <p>Верлос Н. В. Конституційне право зарубіжних країн : курс лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 145 с.</p> <p>Горбунова А. В. Управління економічною захищеністю підприємства: теорія і методологія : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 240 с.</p> <p>Гурська Л. І. Релігієзнавство : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ : ЦУЛ, 2016. 172 с.</p> <p>Дробот О. В. Професійна свідомість керівника : навч. посіб. Київ : Талком, 2016. 340 с.</p>
Два автори	<p>Аванесова Н. Е., Марченко О. В. Стратегічне управління підприємством та сучасним містом: теоретико-методичні засади : монографія. Харків : Щедра садиба плюс, 2015. 196 с.</p> <p>Батракова Т. І., Калюжна Ю. В. Банківські операції : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 130 с.</p> <p>Білобровко Т. І., Кожуховська Л. П. Філософія науки й управління освітою : навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2015. 166 с.</p> <p>Богма О. С., Кисильова І. Ю. Фінанси : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 102 с.</p> <p>Горошкова Л. А., Волков В. П. Виробничий менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 131 с.</p> <p>Гура О. І., Гура Т. Є. Психологія управління соціальною організацією : навч. посіб. 2-ге вид., доп. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 212 с.</p>
Три автори	<p>Аніловська Г. Я., Марушко Н. С., Стоколоса Т. М. Інформаційні системи і технології у фінансах : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2015. 312 с.</p> <p>Городовенко В. В., Макаренков О. Л., Сантос М. М. О. Судові та правоохоронні органи України : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 206 с.</p> <p>Кузнецов М. А., Фоменко К. І., Кузнецов О. І. Психічні стани студентів у процесі навчально-пізнавальної діяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2015. 338 с.</p> <p>Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с.</p>
Чотири і більше авторів	<p>Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України : станом на 10 жовт. 2016 р. / К. І. Беліков та ін. ; за заг. ред. О. М. Литвинова. Київ : ЦУЛ, 2016. 528 с.</p> <p>Бікулов Д. Т, Чкан А. С., Олійник О. М., Маркова С. В. Менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 360 с.</p>

Продовження таблиці Д.1

Характеристика джерела	Приклад оформлення
	<p>Операційне числення : навч. посіб. / С. М. Гребенюк та ін. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 88 с.</p> <p>Основи охорони праці : підручник / О. І. Запорожець та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2016. 264 с.</p> <p>Клименко М. І., Панасенко Є. В., Стреляєв Ю. М., Ткаченко І. Г. Варіаційне числення та методи оптимізації : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 84 с.</p>
Автор(и) та редактор(и)/упорядники	<p>Березенко В. В. PR як сфера наукового знання : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 362 с.</p> <p>Бутко М. П., Неживенко А. П., Пепа Т. В. Економічна психологія : навч. посіб. / за ред. М. П. Бутко. Київ : ЦУЛ, 2016. 232 с.</p> <p>Дахно І. І., Алієва-Барановська В.М. Право інтелектуальної власності : навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ : ЦУЛ, 2015. 560 с.</p>
Без автора	<p>25 років економічному факультету: історія та сьогодення (1991-2016) : ювіл. вип. / під заг. ред. А. В. Череп. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 330 с.</p> <p>Криміналістика : конспект лекцій / за заг. ред. В. І. Галана ; уклад. Ж. В. Удовенко. Київ : ЦУЛ, 2016. 320 с.</p> <p>Миротворення в умовах гібридної війни в Україні : монографія / за ред. М. А. Лепського. Запоріжжя : КСК-Альянс, 2017. 172 с.</p> <p>Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / за ред.: С. О. Якубовського, Ю. О. Ніколаєва. Одеса : ОНУ, 2015. 306 с.</p> <p>Науково-практичний коментар Бюджетного кодексу України / за заг. ред. Т. А. Латковської. Київ : ЦУЛ, 2017. 176 с.</p> <p>Службове право : витоки, сучасність та перспективи розвитку / за ред.: Т. О. Коломєць, В. К. Колпакова. Запоріжжя, 2017. 328 с.</p> <p>Сучасне суспільство : філософсько-правове дослідження актуальних проблем : монографія / за ред. О. Г. Данильяна. Харків : Право, 2016. 488 с.</p> <p>Адміністративно-правова освіта у персоналіях : довід. / за заг. ред.: Т. О. Коломєць, В. К. Колпакова. Київ : Ін Юре, 2015. 352 с.</p> <p>Підготовка докторів філософії (PhD) в умовах реформування вищої освіти : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 5-6 жовт. 2017 р. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 216 с.</p> <p>Країни пострадянського простору : виклики модернізації : зб. наук. пр. / редкол. : П. М. Рудяков (відп. ред.) та ін. Київ : Ін-т всесвітньої історії НАН України, 2016. 306 с.</p> <p>Антологія української літературно-критичної думки першої половини ХХ століття / упоряд. В. Агеєва. Київ : Смолоскип, 2016. 904 с.</p>
Багатотомні видання	<p>Енциклопедія Сучасної України / редкол.: І. М. Дзюба та ін. Київ : САМ, 2016. Т. 17. 712 с.</p> <p>Лодий П. Д. Сочинения : в 2 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. А. В. Сеницына. Киев ; Мелитополь : НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2015. Т. 1. 306 с.</p> <p>Новицкий О. М. Сочинения : в 4 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. Н. Г. Мозговая. Киев ; Мелитополь: НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2017. Т. 1. 382 с.</p> <p>Правова система України: історія, стан та перспективи : у 5 т. / Акад. прав. наук України. Харків : Право, 2009. Т. 2 : Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення / заг. ред. Ю. П. Битяк. 576 с.</p> <p>Кучерявенко Н. П. Курс налогового права : в 6 т. Харьков : Право, 2007. Т. 4 : Особенная часть. Косвенные налоги. 536 с.</p>

Продовження таблиці Д.1

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Автореферати дисертацій	<p>Бондар О. Г. Земля як об'єкт права власності за земельним законодавством України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.06. Київ, 2005. 20 с.</p> <p>Гнатенко Н. Г. Групи інтересів у Верховній Раді України: сутність і роль у формуванні державної політики : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02. Київ, 2017. 20 с.</p> <p>Кулініч О. О. Право людини і громадянина на освіту в Україні та конституційно-правовий механізм його реалізації : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02. Маріуполь, 2015. 20 с.</p>
Дисертації	<p>Авдеева О. С. Міжконфесійні відносини у Північному Приазов'ї (кінець XVIII – початок XX ст.) : дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01 / Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2016. 301 с.</p> <p>Левчук С. А. Матриці Гріна рівнянь і систем еліптичного типу для дослідження статичного деформування складених тіл : дис. ... канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04. Запоріжжя, 2002. 150 с.</p> <p>Вініченко О. М. Система динамічного контролю соціально-економічного розвитку промислового підприємства : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Дніпро, 2017. 424 с.</p>
Законодавчі та нормативні документи	<p>Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с.</p> <p>Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. <i>Голос України</i>. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22.</p> <p>Повітряний кодекс України : Закон України від 19.05.2011 р. № 3393-VI. <i>Відомості Верховної Ради України</i>. 2011. № 48-49. Ст. 536.</p> <p>Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2017. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 15.11.2017).</p> <p>Деякі питання стипендіального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 р. № 1050. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 4. С. 530–543.</p> <p>Про Концепцію вдосконалення інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2017-2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2017 р. № 43/2017. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 23 лют. (№ 35). С. 10.</p> <p>Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 р. № 40. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 20. С. 136–141.</p> <p>Інструкція щодо заповнення особової картки державного службовця : затв. наказом Нац. агентства України з питань Держ. служби від 05.08.2016 р. № 156. <i>Баланс-бюджет</i>. 2016. 19 верес. (№ 38). С. 15–16.</p>
Архівні документи	<p>Лист Голови Співки «Чорнобиль» Г. Ф. Лепіна на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Масола щодо реєстрації Статуту Співки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. <i>ЦДАГО України</i> (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71.</p> <p>Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки. <i>ЦДАВО України</i> (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8–12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1–3.</p> <p>Наукове товариство ім. Шевченка. <i>Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника НАН України</i>. Ф. 1. Оп. 1. Спр. 78. Арк. 1–7.</p>

Продовження таблиці Д.1

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Патенти	Люмінісцентний матеріал: пат. 25742 Україна: МПК6 C09K11/00, G01T1/28, G21H3/00. № 200701472; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с. Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей: пат. 76509 Україна. № 2004042416; заявл. 01.04.2004; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с.
Препринти	Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль : Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1). Шиляев Б. А., Воеводин В. Н. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ / ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов. Харьков : ННЦ ХФТИ, 2006. 19 с.: ил., табл. (Препринт. НАН Украины, Нац. науч. центр «Харьк. физ.-техн. ин-т»; ХФТИ2006-4).
Стандарти	ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація). ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107-1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 181 с. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).
Каталоги	Горницкая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну / Донец. ботан. сад НАН Украины. Донецк : Лебедь, 2005. 228 с. Історико-правова спадщина України : кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Романова, О. В. Земляніщина. Харків, 1996. 64 с. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : кат.-довід. / авт.-упоряд.: М. Зобків та ін. ; Упр. культури Львів. облдержадмін., Львів. іст. музей. Львів : Новий час, 2003. 160 с.
Бібліографічні покажчики	Боротьба з корупцією: нагальна проблема сучасності : бібліогр. покажч. Вип. 2 / уклад.: О. В. Левчук, відп. за вип. Н. М. Чала ; Запорізький національний університет. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 60 с. Микола Лукаш : біобібліогр. покажч. / уклад. В. Савчин. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с. (Українська біобібліографія ; ч. 10). Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича в незалежній Україні : бібліогр. покажч. / уклад.: Н. М. Загородна та ін.; наук. ред. Т. В. Марусик; відп. за вип. М. Б. Зушман. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2015. 512 с. (До 140-річчя від дня заснування). Лисодед О. В. Бібліографічний довідник з кримінології (1992-2002) / ред. О. Г. Кальман. Харків : Одісей, 2003. 128 с. Яценко О. М., Любовец Н. І. Українські персональні бібліографічні покажчики (1856-2013). Київ : Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського, 2015. 472 с. (Джерела української біографістики ; вип. 3).

Продовження таблиці Д.1

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Частина видання: книги	<p>Баймуратов М. А. Имплементация норм международного права и роль Конституционного Суда Украины в толковании международных договоров / М. А. Баймуратов. <i>Михайло Баймуратов: право як буття вченого</i> : зб. наук. пр. до 55-річчя проф. М. О. Баймуратова / упоряд. та відп. ред. Ю. О. Волошин. К., 2009. С. 477–493.</p> <p>Гетьман А. П. Екологічна політика держави: конституційно-правовий аспект. <i>Тридцять лет с экологическим правом</i> : избранные труды. Харьков, 2013. С. 205–212.</p> <p>Коломоєць Т. О. Адміністративна деліктологія та адміністративна деліктність. <i>Адміністративне право України</i> : підручник / за заг. ред. Т. О. Коломоєць. Київ, 2009. С. 195–197.</p> <p>Алексеев В. М. Правовий статус людини та його реалізація у взаємовідносинах держави та суспільства в державному управлінні в Україні. <i>Теоретичні засади взаємовідносин держави та суспільства в управлінні</i> : монографія. Чернівці, 2012. С. 151–169.</p>
Частина видання: матеріалів конференцій (тези, доповіді)	<p>Антонович М. Жертви геноцидів першої половини ХХ століття: порівняльно-правовий аналіз. <i>Голодомор 1932-1933 років: втрати української нації</i> : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 4 жовт. 2016 р. Київ, 2017. С. 133–136.</p> <p>Анциперова І. І. Історико-правовий аспект акту про бюджет. <i>Дослідження проблем права в Україні очима молодих вчених</i> : тези доп. всеукр. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 24 квіт. 2014 р.). Запоріжжя, 2014. С. 134–137.</p> <p>Кононенко Н. Методология толерантности в системе общественных отношений. <i>Формирование толерантного сознания в обществе</i> : материалы VII междунар. антитеррорист. форума (Братислава, 18 нояб. 2010 г.). Киев, 2011. С. 145–150.</p> <p>Микитів Г. В., Кондратенко Ю. Позатекстові елементи як засіб формування медіакультури читачів науково-популярних журналів. <i>Актуальні проблеми медіаосвіти в Україні та світі</i> : зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 3-4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50–53.</p> <p>Соколова Ю. Особливості впровадження проблемного навчання хімії в старшій профільній школі. <i>Актуальні проблеми та перспективи розвитку медичних, фармацевтичних та природничих наук</i> : матеріали III регіон. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 29 листоп. 2014 р. Запоріжжя, 2014. С. 211–212.</p>
Частина видання: довідкового видання	<p>Кучеренко І. М. Право державної власності. <i>Великий енциклопедичний юридичний словник</i> / ред. Ю. С. Шемшученко. Київ, 2007. С. 673.</p> <p>Пирожкова Ю. В. Благодійна організація. <i>Адміністративне право України</i> : словник термінів / за ред. : Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Київ, 2014. С. 54–55.</p> <p>Сірий М. І. Судова влада. <i>Юридична енциклопедія</i>. Київ, 2003. Т. 5. С. 699.</p>

Закінчення таблиці Д.1

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Частина видання: продовжуваного видання	<p>Коломоець Т. О. Оцінні поняття в адміністративному законодавстві України: реалії та перспективи формулювання їх застосування. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2017. № 1. С. 36–46.</p> <p>Левчук С. А., Хмельницький А. А. Дослідження статичного деформування складених циліндричних оболонок за допомогою матриць типу Гріна. <i>Вісник Запорізького національного університету. Фізико-математичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. С. 153–159.</p> <p>Левчук С. А., Рак Л. О., Хмельницький А. А. Моделювання статичного деформування складеної конструкції з двох пластин за допомогою матриць типу Гріна. <i>Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій</i>. Дніпропетровськ, 2012. Вип. 19. С. 212–218.</p> <p>Тарасов О. В. Міжнародна правосуб'єктність людини в практиці Нюрнберзького трибуналу. <i>Проблеми законності</i>. Харків, 2011. Вип. 115. С. 200–206.</p>
Частина видання: періодичного видання (журналу, газети)	<p>Кулініч О. О. Право на освіту в системі конституційних прав людини і громадянина та його гарантії. <i>Часопис Київського університету права</i>. 2007. № 4. С. 88–92.</p> <p>Коломоець Т., Колпаков В. Сучасна парадигма адміністративного права: генеза і поняття. <i>Право України</i>. 2017. № 5. С. 71–79.</p> <p>Коваль Л. Плюси і мінуси дистанційної роботи. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5.</p> <p>Біленчук П., Обіход Т. Небезпеки ядерної злочинності: аналіз вітчизняного і міжнародного законодавства. <i>Юридичний вісник України</i>. 2017. 20-26 жовт. (№ 42). С. 14–15.</p> <p>Bletska D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H-SnSe₂: ab initio modeling and comparison with experiment. <i>Semiconductor Physics Quantum Electronics & Optoelectronics</i>. 2016. Vol. 19, No 1. P. 98–108.</p>
Електронні ресурси	<p>Влада очима історії : фотовиставка. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757& (дата звернення: 15.11.2017).</p> <p>Шарая А. А. Принципи державної служби за законодавством України. <i>Юридичний науковий електронний журнал</i>. 2017. № 5. С. 115–118. URL: http://lsej.org.ua/5_2017/32.pdf.</p> <p>Ганзенко О. О. Основні напрями подолання правового нігілізму в Україні. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. – С. 20–27. – URL: http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridichni/VestUr2015v3/5.pdf. (дата звернення: 15.11.2017).</p> <p>Яцків Я. С., Маліцький Б. А., Бублик С. Г. Трансформація наукової системи України протягом 90-х років ХХ століття: період переходу до ринку. <i>Наука та інновації</i>. 2016. Т. 12, № 6. С. 6–14. DOI: https://doi.org/10.15407/scin2.06.006.</p>

Додаток Е
Рекомендована література до написання звітів з практики

1 Нормативно-правова література

1.1 Загальнодержавні нормативно-правові акти

- 1 Конституція України : прийнята на 5-й сесії Верховної Ради України 28.06.1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
- 2 Кодекс законів про працю України : затв. Законом від 10.12.1971 р. № 322а-08. *Відомості Верховної Ради України*. 1971. Додаток до № 50. Ст. 375.
- 3 Митний кодекс України : затв. постановою Верховної Ради України від 13.03.2012 р. № 4495-VI. *Офіційний вісник України*. 2012. № 32. Ст. 1175. С. 171.
- 4 Податковий кодекс України : затв. постановою Верховної Ради України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 13-14, 15–16. Ст. 112.
- 5 Цивільний кодекс України : затв. постановою Верховної Ради України від 16.01.2003 р. № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40–44. Ст. 356.
- 6 Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 37–38. Ст. 2004.
- 7 Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-14. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 40. Ст. 365.
- 8 Про господарські товариства : Закон України від 19.09.1991 р. № 1577-12. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. №49. Ст. 682.
- 9 Про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції : Закон України від 02.12.2010 р. № 2735-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. № 26. Ст. 273.
- 10 Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 р. № 889-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 4. Ст. 43.
- 11 Про державну таємницю : Закон України від 21.01.1994 р. № 3856-12. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 16. Ст. 93.
- 12 Про електронні довірчі послуги: Закон України від 05.10.2017 р. № 2155-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 45. Ст. 400.
- 13 Про електронні документи та електронний документообіг : Закон України від 22.05.2003 р. № 851-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 36. Ст. 275.
- 14 Про зайнятість населення : Закон України від 05.07.2012 р. № 5067-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 24. Ст. 243.
- 15 Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах : Закон України від 05.07.1994 р. № 80/94-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 31. Ст. 286.
- 16 Про захист прав споживачів : Закон України від 12.05.1991 р. № 1023-12. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 30. Ст. 379.
- 17 Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України від 16.04.1991 р. № 959-12. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 29. Ст. 377.
- 18 Про інвестиційну діяльність : Закон України від 18.09.1991 р. № 1560-12. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 47. Ст. 646.
- 19 Про інноваційну діяльність : Закон України від 04.07.2002 р. № 40-4. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 36. Ст. 266.
- 20 Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 р. № 2567 // *Відомості Верховної Ради України*. – 1992. – № 48. – Ст. 650.
- 21 Про інформаційні агентства : Закон України від 28.02.1995 р. № 74/95-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1995. № 13. Ст. 83.
- 22 Про концепцію Національної програми інформатизації : Закон України від 04.02.1998 р. № 74/98-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1998. № 27–28. Ст. 182.
- 23 Про кооперацію : Закон України від 10.07.03 р. №1087-4. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 5. Ст. 35.
- 24 Про ліцензування видів господарської діяльності : Закон України від 02.03.2015 р. № 222-VIII. *Відомості Верховної ради України*. 2015. № 23. Ст. 158.

- 25 Про науково-технічну інформацію : Закон України від 25.06.1993 р. № 3323-12. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 33. Ст. 345.
- 26 Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України від 26.11.2015 р. № 848-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 3. Ст. 255.
- 27 Про Національну програму інформатизації : Закон України від 04.02.1998 р. № 74/98-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1998. № 27–28. Ст. 181.
- 28 Про оплату праці : Закон України від 24.03.1995 р. № 108/95-ВР. *Відомості Верховної ради України*. 1995. № 17. Ст. 121.
- 29 Про підприємництво : Закон України від 07.02.1991 р. № 698-12. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 14. Ст. 168.
- 30 Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України : Закон України від 21.01.1994 р. №3857-12. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 18. Ст. 101.
- 31 Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства : Закон України від 22.09.2011 р. № 3773-6. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. № 19–20. Ст. 179.
- 32 Про пріоритетні напрямки розвитку науки і техніки : Закон України від 11.07.2001 р. № 2623-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 4. Ст. 253.
- 33 Про рекламу : Закон України від 03.07.1996 р. № 270/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 39. Ст. 181.
- 34 Про стандартизацію : Закон України від 05.06.2014 р. № 1315-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 31. Ст. 10588.
- 35 Про страхування : Закон України від 07.03.1996 р. № 86/96. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 18. Ст. 78.
- 36 Про телекомунікації : Закон України від 18.11.2003 р. № 1280-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 12. Ст. 155.
- 37 Про ціни і ціноутворення : Закон України від 21.06.2012 р. № 5007-6. *Голос України*. 02.08.2012. № 140.
- 38 Про першочергові завдання щодо впровадження новітніх інформаційних технологій : Указ Президента України від 20.10.2005 р. № 1497/2005. *Урядовий кур'єр*. 01.11.2005. № 207.
- 39 Концепція розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки: затв. розпорядженням КМУ від 17.01.2018 р. № 67-р. *Офіційний вісник України*. 2018. № 16. Ст. 560. С. 70.
- 40 Концепція формування системи національних електронних інформаційних ресурсів : затв. розпорядженням КМУ від 05.05.2003 р. № 259-р. *Офіційний вісник України*. 2003. № 18. Ст. 864. С. 9.
- 41 Стратегія розвитку інформаційного суспільства в Україні : затв. розпорядженням КМУ від 15.05.2013 р. № 386-р. *Офіційний вісник України*. 2013. № 44. Ст. 1581. С. 79.
- 42 ДК 016-2010. Державний класифікатор продукції та послуг : затв. наказом Держспоживстандарту України від 11.10.2010 р. № 457 (із змінами і доповненнями). [Чинний від 2012-01-01]. Київ : Держспоживстандарт України, 2012. 1556 с.
- 43 ДК 009:2010. Класифікація видів економічної діяльності : затв. наказом Держспоживстандарту України від 11.10.2010 р. № 457. [Чинний від 2012-01-01]. Київ : Держспоживстандарт України, 2011. 56 с.
- 44 НК 010-2018. Класифікатор управлінської документації : затв. наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 12.03.2018 р. № 526. [Чинний від 2018-04-19]. Київ : Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, 2018. 80 с.
- 45 ДСТУ 2226-93. Автоматизовані системи. Терміни та визначення. [Чинний від 1994-07-01]. Київ : Держстандарт України, 1993. 32 с.
- 46 ДСТУ 2227-93. Системи оброблення інформації. Автоматизована установа. Терміни та визначення. [Чинний від 1994-07-01]. Київ : Держстандарт України, 1993. 27 с.

- 47 ДСТУ 2228-93. Системи оброблення інформації. Підготовка і оброблення даних. Терміни та визначення. [Чинний від 1994-07-01]. Київ : Держстандарт України, 1993. 28 с.
- 48 ДСТУ 2229-93. Системи оброблення інформації. Локальні обчислювальні мережі. Терміни та визначення. [Чинний від 1994-07-01]. – Київ : Держстандарт України, 1993. 24 с.
- 49 ДСТУ 2230-93. Системи оброблення інформації. Взаємозв'язок відкритих систем. Базова еталонна модель. Терміни та визначення. [Чинний від 1994-07-01]. Київ : Держстандарт України, 1993. 35 с.
- 50 ДСТУ 2396-94. Системи оброблення інформації. Теорія інформації. Терміни та визначення. [Чинний від 1995-01-01]. Київ : Держстандарт України, 1994. 30 с.
- 51 ДСТУ 2481-94. Системи оброблення інформації. Інтелектуальні інформаційні технології. Терміни та визначення. [Чинний від 1995-01-01]. Київ : Держстандарт України, 1994. 74 с.
- 52 ДСТУ 2617-94. Електрозв'язок. Мережі та канали передавання даних. Терміни та визначення. [Чинний від 1995-07-01]. Київ : Держстандарт України, 1994. 25 с.
- 53 ДСТУ 2628-94. Системи оброблення інформації. Оброблення тексту. Терміни та визначення. [Чинний від 1995-07-01]. Київ : Держстандарт України, 1996. 32 с.
- 54 ДСТУ 2732-2004. Діловодство й архівна справа. Терміни та визначення. [Чинний від 2005-07-01]. Київ : Держспоживстандарт України, 2005. 33 с.
- 55 ДСТУ 2874-94. Системи оброблення інформації. Бази даних. Терміни та визначення. [Чинний від 1995-07-01]. Київ : Держстандарт України, 1994. 16 с.
- 56 ДСТУ 3843-99. Державна уніфікована система документації. Основні положення. [Чинний від 2000-07-01]. Київ : Держстандарт України, 1999. 8 с.
- 57 ДСТУ 2938-94. Системи оброблення інформації. Основні поняття. Терміни та визначення. [Чинний від 1996-01-01]. Київ : Держстандарт України, 1995. 32 с.
- 58 ДСТУ 2940-94. Системи оброблення інформації. Керування процесами оброблення даних. Терміни та визначення. [Чинний від 1996-06-01]. Київ : Держстандарт України, 1995. 28 с.
- 59 ДСТУ 2941-94. Системи оброблення інформації. Розроблення систем. Терміни та визначення. [Чинний від 1996-01-01]. Київ : Держстандарт України, 1995. 20 с.
- 60 ДСТУ 3043-95. Системи оброблення інформації. Телеобробка даних і комп'ютерні мережі. Терміни та визначення. [Чинний від 1996-01-01]. Київ : Держстандарт України, 1995. 21 с.
- 61 ДСТУ 4163-2003. Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлювання документів. [Чинний від 2004-07-01]. Київ : Держспоживстандарт України, 2003. 20 с.
- 62 ДСТУ ISO/IEC 12207:2016 Інженерія систем і програмного забезпечення. Процеси життєвого циклу програмного забезпечення (ISO/IEC 12207:2008, IDT). [Чинний від 2018-01-01]. Київ : Держстандарт України, 2000. 49 с.
- 63 ДСТУ ISO 9001:2015 (ISO 9001:2015, IDT). Системи управління якістю. Вимоги. [Чинний від 2016-07-01]. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 22 с.
- 64 Класифікація зовнішньоекономічних послуг (КЗЕП) : затв. наказом Держстату від 27.02.2013 р. № 69. [Чинний від 2013-02-27]. Київ : Державна служба статистики України, 2013. 1234 с.

1.2 Нормативно-правові акти в авіаційній галузі

1.2.1 Міжнародні авіаційні нормативно-правові акти

- 65 Конвенція про уніфікацію деяких правил міжнародних повітряних перевезень : "Монреальська конвенція" : ратифікована Законом України № 685-VI від 17.12.2008 р. Монреаль, 28.05.1999 р. *Офіційний вісник України*. 2009. № 33. С. 169.
- 66 Протокол, що стосується зміни Конвенції про міжнародну цивільну авіацію : ратифікований Законом України № 112-IV від 11.07.2002 р. Монреаль, 10.05.1984 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 54. Ст. 12.

- 67 Manual on Air Navigation Services Economics. Doc. 9161. 5-th ed. Canada, Montreal : ICAO, 2013. 184 p.
- 68 Airport Handling Manual (AHM). 41-st ed. Netherlands, Hague : IATA, 2018. 1142 p.
- 69 Conditions of Application of the Route Charges System and Conditions of Payment. Doc. 20.60.02. Belgium, Brussels : EUROCONTROL, 2020. 11 p.
- 70 ICAO's Policies on Charges for Airports and Air Navigation Services. Doc. 9082. 9-th ed. Canada, Montreal : ICAO, 2012. 38 p.
- 71 Manual on Air Navigation Services Economics. Doc. 9161. 5-th ed. Canada, Montreal : ICAO, 2013. 184 p.

1.2.2 Національні авіаційні нормативно-правові акти

- 72 Про транспорт : Закон України від 10.11.1994 р. № 232/94-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 51. Ст. 446.
- 73 Повітряний кодекс України : введ. в дію Постановою ВР від 19.05.2011 р. № 3393-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 48–49. Ст. 536.
- 74 Концепція Державної цільової програми розвитку аеропортів на період до 2023 року : схв. постановою КМУ від 30 жовтня 2013 р. № 944. *Офіційний вісник України*. 2014. № 3. С. 53.
- 75 Концепція розвитку системи регулювання авіаційної діяльності у сфері створення та використання малих повітряних суден : затв. Постановою КМУ від 14 квітня 2004 р. № 234-р. *Офіційний вісник України*. 2004. № 15. С. 5–9.
- 76 Концепція створення та функціонування національної мережі міжнародних транспортних коридорів в Україні : затв. Постановою КМУ від 04.08.1997 р. № 821. *Офіційний вісник України*. 1997. № 34. С. 112.
- 77 Положення про використання повітряного простору України : затв. постановою КМУ від 6 грудня 2017 р. № 954. *Офіційний вісник України*. 2017. № 101. С. 17.
- 78 Положення про Державну авіаційну службу України : затв. постановою КМУ від 08.10.2014 р. № 520. *Офіційний вісник України*. 2014. № 82. С. 63.
- 79 Положення про об'єднану цивільно-військову систему організації повітряного руху України : затв. постановою КМУ від 19.07.1999 р. № 1281. *Офіційний вісник України*. 1999. № 29. С. 82.
- 80 Аеропортові збори за обслуговування повітряних суден і пасажирів в аеропортах України : затв. наказом Мінтрансв'язку України від 14.04.2008 р. № 433. *Офіційний вісник України*. 2008. № 35. С. 33.
- 81 Аеропортові збори за обслуговування повітряних суден і пасажирів у Державному підприємстві «Міжнародний аеропорт «Бориспіль» : затв. наказом Мінтрансв'язку України від 26.03.2008 р. № 337. *Офіційний вісник України*. 2008. № 32. С. 110.
- 82 Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників. – Випуск 68 «Авіаційний транспорт» : Професії керівників, професіоналів, фахівців, технічних службовців та робітників : затв. наказом МТУ від 17.07.2002 р. № 488. Київ : МТУ, 2002. 140 с.
- 83 Загальні правила польотів у повітряному просторі України : Авіаційні правила України : затв. наказом ДАСУ та МОУ від 06.02.2017 № 66/73. *Офіційний вісник України*. 2017. № 45. С. 183.
- 84 Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з перевезення пасажирів, небезпечних вантажів та небезпечних відходів повітряним транспортом : затв. постановою КМУ від 10.03.2017 р. № 134. *Офіційний вісник України*. 2017. № 24. С. 52.
- 85 Методичні рекомендації формування ставок аеропортових зборів за обслуговування повітряних суден і пасажирів в аеропортах України : затв. наказом Міністерства транспорту України від 01.07.2003 р. № 472. Київ : МТУ, 2003. 9 с.
- 86 Обслуговування аеронавігаційною інформацією : Авіаційні правила України : затв. наказом ДАСУ від 11.04.2016 р. № 258. *Офіційний вісник України*. 2019. № 58. С. 122.

- 87 Обслуговування повітряного руху : Авіаційні правила України : затв. наказом ДАСУ від 16.04.2019 р. № 475. *Офіційний вісник України*. 2019. № 59. С. 253.
- 88 Підтримання льотної придатності повітряних суден та авіаційних виробів, компонентів і обладнання та схвалення організацій і персоналу, залучених до виконання цих завдань : Авіаційні правила України : затв. наказом ДАСУ від 06.03.2019 р. № 286. *Офіційний вісник України*. 2019. № 29. С. 47.
- 89 Положення про сертифікацію суб'єктів, які здійснюють підготовку персоналу з продажу авіаційних перевезень : затв. наказом Державіаслужби України від 12.01.2005 р. № 10. *Офіційний вісник України*. 2005. № 4. С. 322.
- 90 Правила видачі свідоцтв авіаційному персоналу в Україні : затв. наказом Міністерства транспорту України від 07.12.1998 р. № 486. *Офіційний вісник України*. 1999. № 2. С. 85.
- 91 Правила виконання чартерних рейсів : затв. наказом Міністерства транспорту України від 08.05.2001 р. № 297. *Офіційний вісник України*. 2001. № 22. С. 237.
- 92 Правила надання експлуатантам дозволів на виліт з аеропортів України та приліт до аеропортів України : затв. спільним наказом Державіаслужби та Міністерства оборони України від 28.11.2005 р. № 897/703. *Офіційний вісник України*. 2005. № 52. С. 72.
- 93 Правила організації потоків повітряного руху : Авіаційні правила України : затв. наказом ДАСУ від 20.07.2016 р. № 567. *Офіційний вісник України*. 2016. № 87. С. 299.
- 94 Правила організації та виконання авіаційних робіт у сільському та лісовому господарстві : затв. наказом Міністерства транспорту і зв'язку України від 22.12.2006 р. № 1179. Київ : МТЗУ, 2006. 64 с.
- 95 Правила повітряних перевезень та обслуговування пасажирів і багажу : Авіаційні правила України : затв. наказом ДАСУ від 26.11.2018 р. № 1239. *Офіційний вісник України*. 2019. № 18. С. 65.
- 96 Правила повітряних перевезень вантажів : затв. наказом Державіаслужби України від 14.03.2006 р. № 186. *Офіційний вісник України*. 2006. № 25. С. 262.
- 97 Правила реєстрації цивільних аеродромів України : затв. наказом Державіаслужби України від 25.10.2005 р. № 795. *Офіційний вісник України*. 2005. № 46. С. 108.
- 98 Правила реєстрації цивільних повітряних суден в Україні : АПУ-47 (Part-47) : затв. наказом Державіаслужби України від 05.02.2019 р. № 153. *Офіційний вісник України*. 2019. № 26. С. 219.
- 99 Правила сертифікації аеропортів : затв. наказом Міністерства транспорту України від 13.06.2006 р. № 407. *Офіційний вісник України*. 2006. № 26. С. 118.
- 100 Правила сертифікації експлуатантів : затв. наказом Державіаслужби України від 20.09.2005 р. № 684. *Офіційний вісник України*. 2005. № 52. С. 575.
- 101 Правила сертифікації експлуатантів, що здійснюють експлуатацію цивільних повітряних суден (літаків) з метою виконання комерційних транспортних перевезень згідно з вимогами OPS 1 : затв. наказом Міністерства транспорту та зв'язку України від 05.07.2010 р. № 430. Київ : МТЗУ, 2010. 35 с.
- 102 Правила сертифікації суб'єктів, що надають агентські послуги з продажу повітряних перевезень : затв. наказом Державіаслужби України від 15.03.2018 р. № 231. *Офіційний вісник України*. 2018. № 34. С. 102.
- 103 Правила сертифікації суб'єктів, що надають послуги з аеронавігаційного обслуговування : затв. наказом Міністерства транспорту та зв'язку України від 22.01.2007 р. № 42. Київ : МПУ, 2011. 22 с.
- 104 Правила сертифікації цивільних аеродромів України : затв. наказом Міністерства транспорту України від 25.10.2005 р. № 796. *Офіційний вісник України*. 2005. № 46. С. 117.
- 105 Рекомендації щодо складання бізнес-плану авіакомпанії : затв. наказом Укравіатрансу від 02.02.1998 р. № 34. Київ : МТУ, 1998. 109 с.

106 Руководство по усовершенствованным системам управления наземным движением и контроля за ним (A-SMGCS). Doc. 9830–AN/452. 1-е изд. Канада, Монреаль : ICAO, 2004. 100 с.

107 Сертифікація повітряних суден, пов'язаних з ними виробів, компонентів та обладнання, а також організацій розробника та виробника : АПУ-21 (Part-21) : затв. наказом ДАСУ від 26.04.2019 р. № 529. *Офіційний вісник України*. 2005. № 45. С. 38.

108 Ставки плати за послуги з аеронавігаційного обслуговування повітряних суден у повітряному просторі України : затв. наказом Міністерства інфраструктури України від 04.06.2019 р. № 415. *Офіційний вісник України*. 2019. № 52. С. 113.

109 Технічні вимоги та адміністративні процедури для льотних екіпажів цивільної авіації : Авіаційні правила України, затв. наказом Державіаслужби України від 20.07.2017 р. № 565. *Офіційний вісник України*. 2018. № 78. С. 92.

110 Технічні вимоги та адміністративні процедури щодо видачі свідоцтв та сертифікатів диспетчерів управління повітряним рухом : Авіаційні правила України : затв. наказом ДАСУ від 31.05.2018 р. № 485. *Офіційний вісник України*. 2018. № 78. С. 92.

2 Навчальна література

2.1 Література з дисциплін циклу загальної підготовки

111 Бізнес-планування : навч. посіб. / Т. Г. Васильців, Я. Д. Качмарик, В. І. Блонська, Р. Л. Лупак. Київ : Знання, 2013. 173 с.

112 Бойчик І.М. Економіка підприємства : підручник. Київ : Кондор, 2016. 378 с.

113 Бредюк В.І., Джоші О.І. Економіко-математичне моделювання в середовищі табличного процесора MS Excel : навч. посіб. Рівне : НУВГП, 2015. 242 с.

114 Вітлінський В.В., Терещенко Т.О., Савіна С.С. Економіко-математичні методи та моделі: оптимізація : навч. пос. Київ : КНЕУ, 2016. 303 с.

115 Гороховський О.І. Інтелектуальні системи. Вінниця : Вінниц. нац. техн. університет, 2010. 193 с.

116 Дякон В. М., Ковальов Л. Є. Моделі і методи теорії прийняття рішень : підручник. Київ : АНФ ГРУП, 2013. 604 с.

117 Каламбет С.В., Іванов С.І., Півняк Ю.В. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. Дн-вськ: Вид-во Маковецький, 2015. 191 с.

118 Кушлик-Дивульська О.І., Кушлик Б.Р. Основи теорії прийняття рішень. Київ : КПІ, 2014. 94 с.

119 Ладанюк А.П., Власенко Н.О., Кишенько В.Д. Методологія наукових досліджень. Київ : Ліра-К, 2018. 352 с.

120 Літнарівич Р.М. Платформи корпоративних інформаційних систем : курс лекцій. Рівне : МЕРУ, 2012. 130 с.

121 Нестеренко О.В., Савенков О.І., Фаловський О.О. Інтелектуальні системи підтримки прийняття рішень : навч. пос. Київ : Національна академія управління, 2016. 188 с.

122 Основи охорони праці : підручник / М.С. Одарченко, А.М. Одарченко, В.І. Степанов, Я.М. Черненко. Харків : Ї-Издат, 2017. 334 с.

123 Основи професійної безпеки та здоров'я людини : підручник / В. В. Березуцький та ін. ; під ред. проф. В. В. Березуцького. Харків : НТУ "ХПІ", 2018. 553 с.

124 Охорона праці : навч. посібник / за ред. проф. З.М. Яремка. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2018. 430 с.

125 Охорона праці : навч. посібник / З.М. Яремко, С.В. Тимошук, С.В. Писаревська, О.Б. Стельмахович ; за ред. проф. З.М. Яремка. Львів ЛНУ імені Івана Франка, 2018. 430 с.

126 Охорона праці та цивільний захист : підручник / О. Г. Левченко, О. І. Полукаров, В. В. Зацарний, Ю. О. Полукаров, О. В. Землянська ; за ред. О. Г. Левченка. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. 420 с.

127 Павлиш В.А., Гліненко Л.К., Шаховська Н.Б. Основи інформаційних технологій і систем. Львів : Львівська політехніка, 2018. 620 с.

128 Плєскач В.Л., Затонацька Т.Г. Інформаційні системи і технології на підприємствах : підручник. Київ : Знання, 2011. 718 с.

- 129 Сазонець О.М. Інформаційні системи і технології в управлінні зовнішньоекономічною діяльністю: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2014. 256 с.
- 130 Томашевський О.М., Цегелик Г.Г., Вітер М.Б., Дубук В.І. Інформаційні технології та моделювання бізнес-процесів. Київ : Центр навчальної літератури, 2012. 296 с.
- 131 Ус С.А., Коряшкіна Л.С. Моделі й методи прийняття рішень : навч. посіб. Донецьк : НГУ, 2014. 300 с.
- 132 Хітні Дж. Основи управління проектами. Київ : Фабула, 2020. 272 с.
- 133 Чаговець В.В. Інформаційні системи та технології на підприємствах та в міжнародному бізнесі : навч. пос. Харків : ХДУХТ, 2016. 169 с.
- 134 Черняк О.І., Захарченко П.В. Інтелектуальний аналіз даних : підручник. Київ : Знання, 2014. 246 с.

2.2 Література з дисциплін циклу професійної підготовки

- 135 Безпека авіації / В.А. Бабак, В.П. Харченко, В.О. Максимов та ін. Київ : Техніка, 2004. 584 с.
- 136 Габрієлова Т.Ю., Литвиненко С.Л., Баннов О.В. Перевезення спеціальних вантажів. Київ, 2015. 456 с.
- 137 Григоров О.М. Міжнародно-правові засади регулювання відносин у сфері цивільної авіації: становлення та розвиток : монографія. Київ : Фенікс, 2020. 440 с.
- 138 Гулівець В.Д., Буріченко Л.А. Охорона праці в авіації : підручник. Київ : НАУ, 2003. 448 с.
- 139 Демський Е.Ф., Гіжевський В.К. Транспортне право України : навч. пос. Київ : Юрінком Інтер, 2002. 416 с.
- 140 Зеркалов Д.В. Международный финансовый лизинг : учеб. пос. Київ : Основа, 2009. 343 с.
- 141 Зеркалов Д.В. Транспорт України : довідник у 2-х кн. Кн. 1. Київ : Основа, 2002. 462 с.
- 142 Зеркалов Д.В. Транспорт України : довідник у 2-х кн. Київ : Основа, 2003. 564 с.
- 143 Зеркалов Д.В. Транспортна система України : довідник. Київ : Основа, 2009. 704 с.
- 144 Зеркалов Д.В., Тимошук О.М. Міжнародні перевезення вантажів : навч. пос. Київ : Основа, 2009. 526 с.
- 145 Коба В.Г. Економіка транспорту : навч. пос. Київ : КДАВТ, КМУЦА, 2005. 254 с.
- 146 Литвиненко С.Л., Яновський П.О. Економіко-організаційні аспекти оптимізації роботи підприємств транспорту. Київ : Кондор, 2017. 232 с.
- 147 Марінцева К.В. Пасажирські перевезення : підруч. Київ : НАУ, 2009. 228 с.
- 148 Перевезення. Тарифи / за ред. Д.В. Зеркалова. Київ : Основа, 2004. 280 с.
- 149 Смирнов І.Г., Косарева Т.В. Транспортна логістика : навч. пос. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 224 с.
- 150 Сокур І.М., Сокур Л.М., Герасимчук В.В. Транспортна логістика : навч. пос. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 222 с.
- 151 Яценко В.А. Довідник керівника агентства з продажу авіаперевезень. Одеса : ЗАТ "ПЛАСКЕ", 2007. 235 с.
- 152 Яцківський Л.Ю., Зеркалов Д.В. Загальний курс транспорту : навч. пос. у 2-х книгах. Кн. 1. Київ : Арістей, 2007. 544 с.
- 153 Яцківський Л.Ю., Зеркалов Д.В. Загальний курс транспорту: навч. пос. у 2-х книгах. Кн. 2. Київ : Арістей, 2008. 426 с.

3 Перелік сайтів в глобальній мережі Internet

3.1 Нормативно-правова інформація

- 154 Верховна рада України. URL : <http://portal.rada.gov.ua/> (дата звернення : 08.06.2018).
- 155 Електронна бібліотека стандартів і нормативів. URL : <http://www.e-gost.org.ua> (дата звернення : 08.06.2018).

- 156 Інформаційний портал. URL : <http://liga.net> (дата звернення : 08.06.2018).
- 157 Міністерство економіки України. URL : <http://www.me.gov.ua> (дата звернення : 08.06.2018).
- 158 Міністерство інфраструктури України. URL : <http://www.mtu.gov.ua> (дата звернення : 08.06.2018).
- 159 Міністерство освіти і науки України. URL : <http://www.mon.gov.ua> (дата звернення : 08.06.2018).
- 160 Міністерство фінансів України. URL : <http://www.minfin.gov.ua> (дата звернення : 08.06.2018).
- 161 Національний банк України. URL : <http://www.bank.gov.ua> (дата звернення : 08.06.2018).
- 162 Національний інститут стратегічних досліджень. URL : <http://www.niss.gov.ua> (дата звернення : 08.06.2018).
- 163 Новини. URL : <http://news.meta.ua>, <http://elvisti.com> (дата звернення : 08.06.2018).
- 164 Офіційний вісник України. URL : <http://ovu.com.ua> (дата звернення : 08.06.2018).
- 165 Правова бібліотека України. URL : <http://www.uapravo.net> (дата звернення : 08.06.2018).
- 166 Президент України. URL : <http://www.president.gov.ua> (дата звернення : 08.06.2018).
- 167 Професійна юридична система. URL : <http://zakon.nau.ua> (дата звернення : 08.06.2018).
- 168 Урядовий портал. URL : <http://www.kmu.gov.ua> (дата звернення : 08.06.2018).

3.2 Інформація про підприємства

- 169 Єдиний інформаційний масив даних про емітентів цінних паперів : Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України. URL : <http://www.smida.gov.ua> (дата звернення : 03.06.2018).
- 170 Каталог підприємств України. URL : <http://www.rada.com.ua>, <http://yellow.com.ua> (дата звернення : 03.06.2018).
- 171 Каталог підприємств м. Кропивницького. URL : <http://www.biz.kr.ua> (дата звернення : 03.06.2018).
- 172 Каталог підприємств та послуг м. Києва. URL : <http://www.vbbg.com.ua> (дата звернення : 03.06.2018).

3.3 Віртуальні бібліотеки

- 173 Бібліотеки рефератів. URL : <http://www.ref.a.ua>, <http://referaty.com.ua>, <http://refsmarket.com.ua>, <http://www.ukrreferat.com>, <http://www.referatcentral.org.ua> (дата звернення : 15.06.2018).
- 174 Віртуальні бібліотеки. URL : <http://www.bookz.com.ua>, <http://www.e-lib.info>, <http://www.lib.ua-ru.net>, <http://lib.meta.ua>, <http://studentam.kiev.ua> (дата звернення : 15.06.2018).
- 175 Державна архівна служба України. URL : <http://www.archives.gov.ua> (дата звернення : 15.06.2018).
- 176 Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL : <http://www.nbuv.gov.ua> (дата звернення : 15.06.2018).
- 177 Національна парламентська бібліотека. URL : <http://www.nplu.org> (дата звернення : 15.06.2018).
- 178 Наукова бібліотека «Буковина» (економіка, менеджмент, маркетинг, фінанси, право, облік і аудит). URL : <http://www.buklib.net> (дата звернення : 15.06.2018).
- 179 Українська вільна енциклопедія «Вікіпедія». URL : <http://uk.wikipedia.org> (дата звернення : 15.06.2018).

3.4 Менеджмент, маркетинг, економіка та фінанси

- 180 База маркетингової інформації. URL : <http://www.marketing.vc> (дата звернення : 31.05.2018).

181 Інтернет-портал для управлінців. URL : <http://www.management.com.ua> (дата звернення : 31.05.2018).

182 Керівництво з маркетингу. URL : <http://www.marketing-guide.org> (дата звернення : 31.05.2018).

183 Український бізнес ресурс. URL : <http://ubr.ua> (дата звернення : 31.05.2018).

3.5 Зовнішньоекономічна діяльність

184 ДП «Держзовнішінформ». URL : <http://www.ukrdzi.com> (дата звернення : 26.05.2018).

185 Інформаційно-аналітичне забезпечення зовнішньоекономічної діяльності. URL : <http://qdrpro.com.ua> (дата звернення : 26.05.2018).

186 Міжнародна валютна біржа. URL : <http://www.forex.ua> (дата звернення : 26.05.2018).

187 Українська міжнародна фондова біржа. URL : <http://uise.com.ua> (дата звернення : 26.05.2018).

188 Управління зовнішньоекономічних зв'язків головного управління економіки Кіровоградської ОДА. URL : <http://www.intertorg.kr.ua> (дата звернення : 26.05.2018).

3.6 Авіація

3.6.1 Інформаційні сайти

189 Авіаційні документи. URL : <http://www.aviadocs.net> (дата звернення : 10.05.2018).

190 Авіаційний сайт. URL : <http://aviation.kryshi.net> (дата звернення : 10.05.2018).

191 Аерокосмічний портал України. URL : <http://space.com.ua> (дата звернення : 10.05.2018).

192 Історія авіації. URL : <http://www.skypioneers.kiev.ua> (дата звернення : 10.05.2018).

193 Крила : все про українську авіацію. URL : <http://www.wing.com.ua> (дата звернення : 10.05.2018).

194 Науково-технічний журнал «General Aviation» (Авіація загального призначення) on-line. URL : <http://www.aviajournal.com> (дата звернення : 10.05.2018).

195 Українське авіабудівництво : аналітичний огляд. URL : <http://ukrav.com.ua> (дата звернення : 10.05.2018).

196 Український авіаційний портал. URL : <http://www.aviation.com.ua> (дата звернення : 10.05.2018).

3.6.2 Українські авіаційні підприємства та організації

197 Аеродром «Кропивницький» : Льотна академія Національного авіаційного університету. URL : <http://www.glau.kr.ua> (дата звернення : 14.05.2018).

198 Аеродром «Кременчук» (Велика Кохнівка) : Кременчуцький льотний коледж Національного авіаційного університету. URL : <http://www.flightcollege.com> (дата звернення : 14.05.2018).

199 Аероклуб України : Всеукраїнська асоціація. URL : <http://aeroclub.kiev.ua> (дата звернення : 14.05.2018).

200 Асоціація сприяння авіації України. URL : <http://www.asavia.org> (дата звернення : 14.05.2018).

201 Державна авіаційна служба України (Державіаслужба). URL : <http://www.avia.gov.ua> (дата звернення : 14.05.2018).

202 Державне підприємство «Антонов». URL : <http://www.antonov.com> (дата звернення : 14.05.2018).

203 Державне підприємство «Завод 410 цивільної авіації». URL : <http://www.ar410.com.ua> (дата звернення : 14.05.2018).

204 Державне підприємство «Міжнародний аеропорт «Бориспіль». URL : <http://kbp.aero> (дата звернення : 14.05.2018).

205 Державне підприємство «Міжнародний аеропорт «Львів» ім. Д. Галицького». URL : <http://www.airport.lviv.ua> (дата звернення : 14.05.2018).

- 206 Державне підприємство обслуговування повітряного руху України «Укראерорух». URL : <http://www.ukosatse.com.ua> (дата звернення : 14.05.2018).
- 207 Комунальне підприємство «Міжнародний аеропорт «Запоріжжя». URL : <https://ozh.aero/> (дата звернення : 14.05.2018).
- 208 Комунальне підприємство «Міжнародний аеропорт «Київ» (Жуляни)». URL : <http://www.airport.kiev.ua> (дата звернення : 14.05.2018).
- 209 Комунальне підприємство «Міжнародний аеропорт «Миколаїв». URL : <http://airport.nikolaev.ua> (дата звернення : 14.05.2018).
- 210 Комунальне підприємство «Міжнародний аеропорт «Одеса». URL : <http://www.airport.odessa.ua> (дата звернення : 14.05.2018).
- 211 Комунальне підприємство «Міжнародний аеропорт «Чернівці». URL : <http://www.airport.cv.ua> (дата звернення : 14.05.2018).
- 212 Міжнародний аеропорт «Харків» : ТОВ «Нью системс АМ». URL : <http://aeroport.kharkov.ua> (дата звернення : 14.05.2018).
- 213 Національний авіаційний університет. URL : <http://www.nau.edu.ua> (дата звернення : 14.05.2018).
- 214 Обласне комунальне підприємство «Міжнародний аеропорт «Рівне». URL : <http://www.aeroport.rv.ua> (дата звернення : 14.05.2018).
- 215 ПрАТ «Авіакомпанія «Міжнародні авіалінії України URL : <http://www.ukraine-international.com>, <http://www.flyuia.com> (дата звернення : 14.05.2018).
- 216 ПрАТ «Київське агентство повітряних сполучень «Кий Авіа». URL : <http://www.kiyavia.com> (дата звернення : 14.05.2018).
- 217 ПрАТ «МАОК «УРГА». URL : <http://www.urga.com.ua> (дата звернення : 14.05.2018).
- 218 Публічне акціонерне товариство «Мотор-Січ». URL : <http://www.m9.com.ua> (дата звернення : 14.05.2018).
- 219 ТОВ «Авіаційна компанія «РОЗА ВІТРИВ». URL : <http://www.windrose.aero> (дата звернення : 14.05.2018).
- 220 ТОВ «Авіакомпанія «Бізнес Авіація». URL : <http://vip-aero.com.ua> (дата звернення : 14.05.2018).
- 221 ТОВ «Авіакомпанія «Хорс». URL : <http://www.khors.com.ua> (дата звернення : 14.05.2018).
- 222 ТОВ «Авіакомпанія «ЧЕЛЕНДЖ АЕРО УКРЕЙН». [URL : <http://www.challenge.aero> (дата звернення : 14.05.2018).
- 223 ТОВ «Українська авіаційна компанія «АЕРОСТАР». URL : <http://www.aerostar.com.ua> (дата звернення : 14.05.2018).
- 224 ТОВ «Українська хендлінгова компанія». URL : <http://www.uhc.kiev.ua> (дата звернення : 14.05.2018).
- 225 ТОВ «Українсько-середземноморські авіалінії». URL : <http://umair.com.ua> (дата звернення : 14.05.2018).
- 226 Українське авіаційне транспортне агентство «Авіатур». URL : <http://www.aviakassa.net> (дата звернення : 14.05.2018).
- 227 Харківське державне авіаційне виробниче підприємство (ХДАВП) : Аеродром «Харків» (Сокольники). URL : <http://www.ksamc.com> (дата звернення : 14.05.2018).

3.6.3 Міжнародні та регіональні авіаційні організації

- 228 АСЕТА (Асоціація авіаперевізників Іспанії). URL : <http://www.aceta.es> (дата звернення : 18.05.2018).
- 229 АСІ (Міжнародна рада аеропортів). URL : <http://www.airports.org> (дата звернення : 18.05.2018).
- 230 АЕА (Асоціація Європейських авіакомпаній). URL : <http://www.aea.be> (дата звернення : 18.05.2018).
- 231 АЕСМА (Європейська асоціація аерокосмічної індустрії). URL : <http://www.aesma.org> (дата звернення : 18.05.2018).

- 232 АОС (Комітет операторів повітряних ліній). URL : <http://www.aoc-fra.org> (дата звернення : 18.05.2018).
- 233 ЕСА (Європейська асоціація льотного складу). URL : <http://www.ea-cosokrit.com> (дата звернення : 18.05.2018).
- 234 ЕСАС (Європейська конференція цивільної авіації). URL : <http://www.ecac-seac.org> (дата звернення : 18.05.2018).
- 235 ЕАСА (Європейське агентство з безпеки авіації). URL : <http://www.easa.eu.int> (дата звернення : 18.05.2018).
- 236 ЕРА (Асоціація авіакомпаній європейського регіону). URL : <http://www.eraa.org> (дата звернення : 18.05.2018).
- 237 EUROCAE (Міжнародна асоціація з електронного устаткування для цивільної авіації). URL : <http://www.eurocae.org> (дата звернення : 18.05.2018).
- 238 Eurocontrol (Євроконтроль). URL : <http://www.eurocontrol.int> (дата звернення : 18.05.2018).
- 239 European Commission (Європейська комісія). URL : <http://www.europa.eu.int> (дата звернення : 18.05.2018).
- 240 FAI (Міжнародна федерація аеронавтики). URL : <http://www.fai.org> (дата звернення : 18.05.2018).
- 241 FSF (Фонд безпеки польотів). URL : <http://www.flightsafety.org> (дата звернення : 18.05.2018).
- 242 ІАС (Міждержавний авіаційний комітет). URL : <http://www.mak.ru> (дата звернення : 18.05.2018).
- 243 ІАТА (Міжнародна асоціація повітряного транспорту). URL : <http://www.iata.org> (дата звернення : 18.05.2018).
- 244 ІКАО (Міжнародна організація цивільної авіації). URL : <http://www.icao.int> (дата звернення : 18.05.2018).
- 245 ІФАЛПА (Міжнародна федерація асоціацій лінійних пілотів). URL : <http://www.ifalpa.org> (дата звернення : 18.05.2018).
- 246 JAA (Об'єднані авіаційні власті). URL : <http://www.jaa.nl> (дата звернення : 18.05.2018).
- 247 НАТО (Північно атлантичний альянс). URL : <http://www.nato.int> (дата звернення : 18.05.2018).
- 248 United Nations (Організація об'єднаних націй). URL : <http://www.un.org> (дата звернення : 18.05.2018).

3.6.4 Зарубіжні авіаційні підприємства та організації

- 249 Авіакомпанія «Малев Угорські Авіалінії». URL : <http://www.malev.com.ua> (дата звернення : 12.05.2018).
- 250 Airbus : leading aircraft manufacturer. URL : <http://www.airbus.com> (дата звернення : 12.05.2018).
- 251 Boeing Company. URL : <http://www.boeing.com> (дата звернення : 12.05.2018).
- 252 Embraer. URL : <https://www.embraercommercialaviation.com/> (дата звернення : 12.05.2018).
- 253 Swissport International Ltd. : Global cargo and aircraft ground handling (міжнародна хендлінгова компанія). URL : <http://www.swissport.com> (дата звернення : 12.05.2018).

3.7 Інтернет-комерція

- 254 Майдан електронної торгівлі. URL : <http://met-online.kiev.ua> (дата звернення : 12.05.2018).
- 255 Система Інтернет-комерції. URL : <http://www.int-commerce.com> (дата звернення : 12.05.2018).
- 256 Електронний магазин Azbooka. URL : <http://www.azbooka.com> (дата звернення : 12.05.2018).
- 257 Електронний магазин «Фуршет». URL : <http://www.furshet.ua> (дата звернення : 12.05.2018).

258 Всеукраїнський центр електронної комерції. URL : <http://e-commerce.com.ua> (дата звернення : 12.05.2018).

3.8 Автоматизовані системи управління підприємством

259 Автоматизовані системи і технології (AS&T): IT-консалтинг з питань підвищення ефективності бізнес-процесів підприємств. URL : <http://www.marketland.com.ua> (дата звернення : 06.05.2018).

260 Автоматизація і бізнес-консалтинг. URL : <http://www.aibk.com.ua> (дата звернення : 06.05.2018).

261 Асоціація IT України. URL : <http://itukraine.org.ua> (дата звернення: 06.05.2018).

262 Інформаційна система «1С: Підприємство». URL : <http://www.1c.kiev.ua> (дата звернення : 06.05.2018).

263 Комплексна система управління діяльністю підприємства «Галактика». URL : <http://galaktika.ua/> (дата звернення : 06.05.2018).

264 Комплексна система управління ресурсами підприємства «Універсал EPR». URL : <https://www.wgsoftpro.com/> (дата звернення : 06.05.2018).

265 Комплексні системи автоматизації управління (корпорація «Парус»). URL : <http://www.parus.ua> (дата звернення : 06.05.2018).

266 Корпоративна інформаційна система IFS Applications. URL : <https://www.ifs.com/> (дата звернення : 06.05.2018).

267 Корпоративна інформаційна система Microsoft Dynamics. URL: <https://dynamics.microsoft.com/> (дата звернення : 06.05.2018).

268 Корпоративна інформаційна система Oracle E-Business Suite. URL : <https://www.oracle.com/> (дата звернення : 06.05.2018).

269 Корпоративна інформаційна система SAP Business One. URL : <https://sb1.com.ua/> (дата звернення : 06.05.2018).

270 Програмний комплекс обліку і управління великим підприємством (система FinExpert). URL : <http://www.finexpert.com> (дата звернення : 06.05.2018).

271 Система управління виробничими та торговими підприємствами (БЕСТ-ПРО). URL : <http://intelserv.kiev.ua> (дата звернення : 06.05.2018).

272 Український обчислювальний центр цивільної авіації. URL : <http://www.sirena.kiev.ua> (дата звернення : 06.05.2018).

273 CRM-системи. URL : <http://www.crm.com.ua>, <http://www.terrasoft.ua> (дата звернення : 06.05.2018).

274 MDOffice – сервер підтримки зовнішньоекономічної діяльності. URL : <https://www.mdoffice.com.ua/> (дата звернення : 06.05.2018).

Додаток Ж

Оцінювання звітів з переддипломної практики

Таблиця Ж.1 – Параметри та критерії оцінювання звітів з переддипломної практики

Параметри оцінювання	Діапазон оцінки, бали	Критерії оцінювання за бальною шкалою
<i>Оцінювання якості звітів з переддипломної практики</i>	0 – 70	
Відповідність змісту вступу та висновків встановленим вимогам	0-5	0 – зміст вступу та висновків не відповідає встановленим вимогам
		5 – зміст вступу та висновків відповідає встановленим вимогам
Організаційно-економічна характеристика (об'єкту дослідження)	0-10	0 – зміст розділу не відповідає встановленим вимогам
		5 – зміст розділу частково відповідає встановленим вимогам
		10 – зміст розділу повністю відповідає встановленим вимогам
Аналіз фінансово-господарської діяльності (об'єкту дослідження)	0-10	0 – зміст розділу не відповідає встановленим вимогам
		5 – зміст розділу частково відповідає встановленим вимогам
		10 – зміст розділу повністю відповідає встановленим вимогам
Дослідження / оцінка (предмету дослідження на об'єкті дослідження) та його впливу на ефективність господарської діяльності (об'єкту дослідження)	0-10	0 – зміст розділу не відповідає встановленим вимогам
		5 – зміст розділу частково відповідає встановленим вимогам
		10 – зміст розділу повністю відповідає встановленим вимогам
Впровадження / реалізація рекомендацій щодо вдосконалення (предмету дослідження на об'єкті дослідження) та оцінка їх ефективності	0-10	0 – зміст розділу не відповідає встановленим вимогам
		5 – зміст розділу частково відповідає встановленим вимогам
		10 – зміст розділу повністю відповідає встановленим вимогам
Відповідність змісту звіту індивідуальному завданню	0-5	0 – зміст звіту не відповідає індивідуальному завданню
		5 – зміст звіту відповідає індивідуальному завданню
Обсяг та адекватність використаних при написанні звіту першоджерел та дотримання етики посилань	0-10	0 – залучені матеріали лише навчальних підручників та посібників (до 10 джерел), етика посилань не дотримана
		5 – залучені нормативно-правові документи, матеріали навчальних підручників та посібників, періодичних видань (11-24 джерел), етика посилань дотримана частково
		10 – залучені нормативно-правові документи, матеріали навчальних підручників та посібників, монографій, статистичних збірників та довідників, періодичних видань та мережі Internet (25 джерел і більше), етика посилань дотримана

Продовження таблиці Ж.1

Відповідність оформлення звіту встановленим вимогам	0-10	0 – текст звіту оформлено з суттєвими порушеннями встановлених вимог
		5 – текст звіту оформлено з незначними порушеннями встановлених вимог
		10 – текст звіту оформлено у відповідності до встановлених вимог
<i>Оцінювання захисту звітів з переддипломної практики</i>	<i>0 – 30</i>	
Вміння чітко та стисло викласти основні результати дослідження	0-10	0 – студент неспроможний чітко та стисло викласти основні результати дослідження
		5 – студент невпорядковано викладає основні результати дослідження
		10 – студент спроможний чітко та стисло викласти основні результати дослідження
Використання наочного матеріалу	0-10	0 – наочний матеріал не використано
		5 – наочний матеріал не в повному обсязі розкриває зміст звіту
		10 – доповідь супроводжена наочним матеріалом
Повнота, глибина, обґрунтованість відповідей на питання	0-10	0 – студент неспроможний надати відповіді на поставлені питання
		5 – студент надає неповні, поверхові, необґрунтовані відповіді на поставлені питання
		10 – студент надає повні, глибокі, обґрунтовані відповіді на поставлені питання
<i>Підсумкова оцінка</i>	<i>100</i>	

Таблиця Ж.2 – Шкала оцінювання ECTS

За шкалою ECTS	За національною шкалою	Бальна оцінка або % правильних відповідей
<i>A</i>	5 – “Відмінно” – відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою	90–100
<i>B</i>	4 – “Дуже добре” – робота вище середнього рівня з двома-трьома незначними помилками	82–89
<i>C</i>	4 – “Добре” – взагалі правильна робота з декількома незначними помилками або з однією-двома значними помилками	75–81
<i>D</i>	3 – “Задовільно” – непогано, робота з декількома значними помилками	68–74
<i>E</i>	3 – “Достатньо” – виконання задовольняє мінімальні критерії	60–67
<i>FX</i>	2 – “Незадовільно” – виконання не задовольняє мінімальні критерії з можливістю повторного складання, робота потребує доробки	35–59
<i>F</i>	2 – “Незадовільно” – виконання не задовольняє мінімальні критерії з обов'язковим повторним курсом, робота потребує повної переробки	1–34